

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Parasze Fr. Jonas.

— Tasa. —

Luzerne's Pavietas.

(Luzerne Couty).

Plymouth.

su lenkais byla, kuri užsibaigė niekuom kitu, kaip tik vėl skandaliais: baisiais kersztavimais vaidais, tankioms pesztynėmis ir neapykanta. Atsakymas už tą viską, žinoma, puolė labjusiai ant kunigo, kurs nuo to laiko ir pagarsėjo, kaipo „polakožerca“.

Ir teip, „liet. Plymoutho parapija uždėta 1889 m., 27 d. Spalių. Bažnyčia pradėta statyti 1890 m. Biržello 1 dieną. Paszventintas kampinis akmuo 24 d. Rugsj.. Ineita į bažnyčią del laikymo dievmaldystės 21 d. Grudžio. Paszventino bažnyčią Scrantono vyskupas O'Harra 1891 m., Sausio 1 dieną” 1). Bažnyčia pastatyta ant kalnelio, nuo kurio atsiveria puikiausia regykla ant Plymoutho, pietinės dalies Wilkes—Barrių ir ant Nanticoke. Žemės, prigulinczios prie parapijos, vienoj ir kitoj pusėj Chesnut ulyczios, yra 300 x 150 pėdų, vertė anos.....\$ 3.000

Bažnyczios kontraktas..... 7.500

Klebonijos sienos..... 2.200

Altoriai (3)..... 900

Vargonai..... 500

1) Paraszas ant Plymoutho liet. bažnyczios paveikslėlio.

Pecziai, suolai, aparatai, aptverimas etc.....	3.400
Kapinės.....	1.500

18.800

Parapijinės mokslainės Plymouthe, neturint del mokini-
mo vaikų vietas, nesiranda. Apie užsidėjimą mokslainės va-
karinės randame paminėjimus „Vienybėj L.“, jau 1887 m. 2).
bet ir ta ilgai neužsilaukė.

Nuo 10 d. Vasario 1886 m. czion iszeidinėja laikrasztis
„Vienybė Lietuvinikų“; metuose 1894 iszėjo „Valtis“; m.
1896 pradėjo iszeidineti „Tėvynė“.

D r a u g y s c z i ū Plymouthe randasi:

S z v. K a z i m i e r i a u s, seniausia, uždėta 1887 m.,
sąnarių turi 86.

S z v. J u o z u p o, sutverta m. 1893, 88 sąnariai.

V y t a u t o, gyvuoja nuo 1892 m., draugų 120.

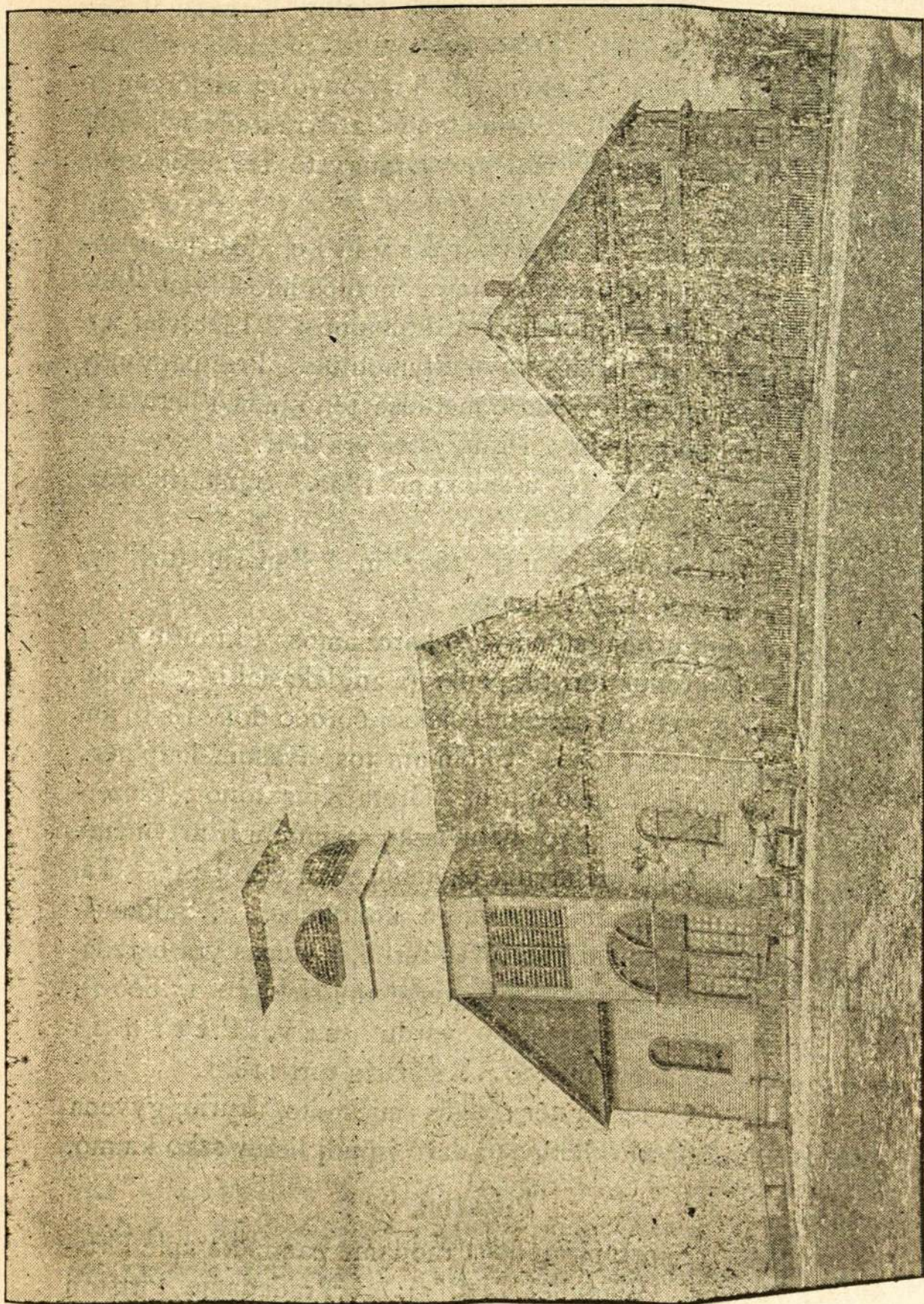
D a r b i n i k ū K l i u b o D r a u g y s t ė, pagel-
binė. Sąnarių turi 80, uždėta m. 1896.

J a u n i k a i c z i ū D r a u g y s t ė, užsidėjo 1897
metuose, Grudžio mėn., sąnarių tur' i 55

V o l a n c z i a u c k o D r., užlaikanti Plymouthe skai-
tincyzią, turi savo knygynėlį. Laikosi nuo metų 1893. — „S.
L. A.“ kuopa sutverta m. 1896, tada, kad draugystės nuo
„Susiv.“ atsimetė. — „Vienybėj L.“ (1896 m.) skaitome,
kad 9 d. Rugpjuczio Plymouthe buvo uždėta „Draugystė
Blaivystės“, o Lapkriczio mėnesij užsimezgė „Draugystė sv.
Vaitiekaus“, bet abi, matyt, neilgai gyvavo.

Kuopa „T. M. D.“ nuo 1896 m., turinti 25 draugus.

Krautuvių valgomųjų daigtų Plymouthe yra 4 ir 1 krau-
tuvė mažmozių. Graborius ir užlaikytojas arklių 1. — Karczia-
mų 18, moka už „licenses“ po \$200. — Kriauczių „shope“ 1,
dirba prie kriauczystės viso Plymouthe 8 lietuviai. — Sziāu-
czius 1. — „Karpenderis“ 1. — Plymouthe randasi 2 liet. spau-
stuvės: „Vienybės Lietuvinikų“, nuo metų 1886 ir „S p a u-
s t u v ė S. L. A.“ nuo 1898 m. Turinczių nepajudinamą
turtą (sklypą žemės ir namus) Plymouthe yr' 12 lietuvių; ver-

PLYMOUTH'O LIET BAŽNYCIA IR KLEBONIJA.

tė turto sieks į \$57.000.

Tuoju ties Plymouthu, už upės (delko lietuviai ir vadiną tą vietą „Užupė“), prieš kelis metus prasidėjo statyti miestelis Buttonwood. Lietuvių 1898 m. buvo 13 šeimynų ir kelios desimtytys vyrų. Karčiamų ten yr' 2. Krautuvė valgomų daiktų 1. Metuose 1897 užsidėjo Draugystė šv. Mykolo, šanrių į 20 1).

Kingston ir Edwardsville, du kruvon susilieję miesteliai, pūstreczios angl. mylios nuo Plymoutho. Yra tai antra dalis Plymoutho liet. kolonijos. Lietuviai ten atsirado tuom pat laiku, ką ir Plymoutho. Prie parapijos priguli į Plymouthą. Šiuose metuose ten randasi lietuviszkojo gaivalo į 600 ypatų. Draugystės yra dvi:

Szv. Antano, užsidėjo m. 1890. Šanarių skaito per 100.

Szv. Izidoriaus, 1892 m. Šanarių turi 57. Yra teipgi ir „S. L. A.“ kuopa.

Isz vertelgų Kingstone yr' 9 karčiamos, 4 krautuvės, 1 graborius. Savastis turi tik penki (2 anglekasiai ir 3 „saliūnikai“), vertė lietuvių savasties sieks į 60.000 dol., isz tų ant anglekasių puls tik \$3000. Skolų ant tos savasties-kaip nēr'.

Luzernė Borough. Greta Kingstone „Liuzernėj“ teippat gyvena į 70 lietuviszkų šeimynų ir artymame Broaderiks apie 11 šeimynų, pavienių vyrų viso į 143. Tai yra treczioji dalis liet. Plymoutho kolonijos. „Saliūnus“ užlaiko czlon 6 lietuviai, krautuves turi 2, ir vienas yra barzdaszutys. Savo namus turi tik 6, vertė anų sieks į \$ 17.800 2).

Draugystė yra viena, po vardu szv. Petro ir Povylu, užsidėjo m. 189... šanarių turi 118.

„Liuzernėj“ lenkų nēr'; dalis miestelio, kurioj gyvena gret' prie vienas kito lietuviai, daro įspudį lietuviszko kaimo.

Pittston.

Laikraszcziuose pirmu kart' randame paminėta apie Pittstone lietuvius „Vienybėj Liet.“ 3): „Pradedame Pittston statyti savo bažnyčią, riausiam žemę del „sklepo“. Pradėjome tą darbą 17-ta d. Rugpjuczio 1885 m., už žemę jau

1) Kun. A. Burba, A. Nienius ir kitl. 2) Vaitulionis ir K. 3) M. 1886, n. 10, p. 2.

baigiame mokėti. Turime ir „paliokų“ 5 šeimynas ir tais neįgordijam, o lietuvių yra į 200 tiktai Pittstone“, neskaitant apielinkių. Tuom tarpu, kad m. 1880 buvo Pittstone da tik 3 liet. šeimynos ir į 20 pavienių 1). Sekancziuose metuose tam pat laikrasztij skaitome, kad už „lotus“ jau yra pilnai apmokėta 1931 doleris ir parapijinėj kasoje da nuo 10 d. Liepos 1886 m. pasilieko \$1500. Apie suorganizavimą parapijos labjausiai rupinosi Andrius Tepliuszis. Kunigo Pittstone nebuvo iki metų 1890 2).

Davažinėjo į ten kunigai — Abromaitis, Varnagiris, o paskiaus kun. Burba. Lenkų Pittstone neb'ėsant, tvērėsi ir drutėjo parapija gana ramiai. Bažnyčia, prie Ewen and Butler ulyczių, užbaigta ir paszventinta dienoj naujų, 1892 m. Ant paszentinimo pribuvo net trys Shenandoah'rio draugystės 3).

Turtas parapijos, 1898 m. apskaitytas, isznesza:

Kapinės, pirktos Nov. 95 m.	\$2400.
Aptvērims ir medžiai	500
Žemės 3 „lotai“	\$1.931
Kantraktas banžnyczios	7.500
Katraktas klebonijos —	4.500
Daigtai bažnyczioj, aparatai	2.000

1) And. Tepliuszis. 2) „Vien. L.“ m. 1886, n. 30. 3) „Vien. Liet.“ 1892 m., pusl. 12.

Toliaus bus.

Kun. Aleksandras Burba.

Jo gyvenimas ir darbai.

(Tąsa).

buvo spaudintos „Vien. Liet.“: „Padėkavonė brolių lietuviui“, (N. 46, 1889 m.) „Nu, sustoję mes, broliukai!“ (N. 6, 1890 m.), „Pasveikinimas naujiems, 1890 metams“ (N. 1), „Pasveikinimas laikraszcziui „Varpui“, tam atsiradus (N 8), „Lietuva“ (N 9), „Pavasaris“ (N 15), „Lietuvio Sapnas“ (N16), „Lietuvystė“ (N 19), „Kalbėsis motinos su vaiku“ (N26). Nuo N 34, 1890 „Vienybės“ metų, prasideda talpintis „Ponas Bartkus“. Yra tai kaip ir antroji dalis „Senkaus Jurgio“,

kur apdainuodamas savę patį, autorius stengiasi perstatyti „tautos szios gadyneš norus“¹⁾, kylimą lietuvystės, o apart to, regimai, bando „praszyti pirmoj — gyvenimą lietuvių kaimiečių, o antroj — pobudį ponų dvaruose. Geriausios eilės, kur dalypsto tėvyniszką meilę.

Ei, Lietuva, motin mano, tu brangi man esi...

Kad galėčiau brolių szirdin įpilt tavo meilę,

Iszdžiovincčiau jų burnose lenkiszkąją seilę;

Tad laimingas didei tapčiau, neb' norėčiau nieko,

O Lietuvos apszvietimas neb'eitu ant nieko.

Jei prie to pridėsime da: „Prasipuldintojas“ (50 ir 51 „Vien.“ 1892 m.), „Lietuvystė“ (ten jau, 28), „Lietuva ir j s sunus“ (n. 27) „Ant naujų 1894 m.“ ir „Svaigulys“ tal bus ir visi kun. Burbos rasztai, eilėmis mąstuoti 3). Kaip ir ant užbaigimo, m. 1893, paraszė eilėmis „Padėkavonė „Vienybės“ rėdystei ir iszdavėjystei“, o po to, kaip ir supykęs, ant visados jau sviedė szalin savo poetiszkąją plunksną. Tenais sako:

Kaipgi liudna...tavo darbą

Vien dumblynan stumia,

O nesykį baisų vargą

Tau ant peczių grumia.

Rodos viską reik' pamesti,

Kad rasti ramybę,

Nesinori „pliauszkių“ kęsti,

Reik' jieszkot ž e m y b ę....

Kurioj prieszų užpuolimus

Amžinai nudėtum....

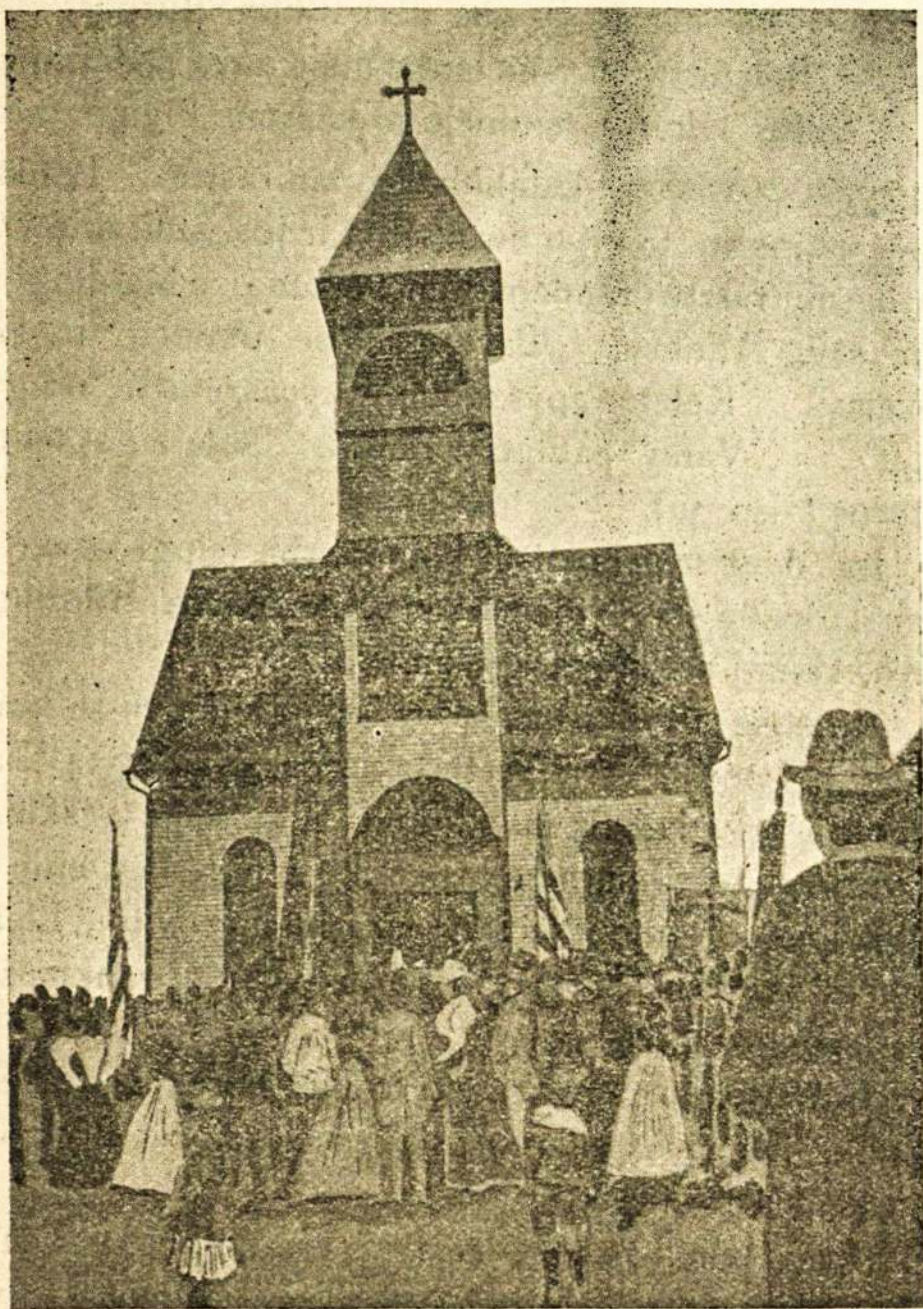
Isz prozaiszkų A. Burbos rasztų suraszome svarbesnius szituos: „Vienybėj“ 1890 m., vertimai apysakų: „Pasiszventimas“, paraszyta Mss Foster (N 12). „Szviesuolė“, (N 22) vertimas isz latviszko, „Priburta avis“ (N 45), isz latviszko. „Vien.“ 1891 metų: „Tėvo paskutiniai žodžiai“ (pusl. 71); originaliszkas paveikslėlis — „Naujalenkis isz prievartos“ (p. 95); original. pieszinėlis — „Sesuo“ (p. 370 ir 382); pagal

1) Senkaus Jur. pusl. 1.

2) Antros po tuom pat vardu kun. Burbos eilės.

3) Veik visos geresnės kun. Burbos eilės likos atspaudintos Liet. Dainose, iszlelstose Plymouth'e, 1893 m.

latviszką — „Už tēvynēs n eilē”, atsitikimas iš serbų gyvenimo (p. 468....), „Garbanius” (p. 600), įieszinėlis. „Vien. 1892 m.: „Senutė”, (p. 248), „Senutis” (p. 259....), pagal latviszką, „Dzukelio sapnas” (p. 331), originaliszka apysakėlė. „Aukso Verszis”, komedija lenkiszkaį paraszta

LYDEJIMAS KUN. A. BURBOS ISZ BAŽNYCZIOS ANT KAPU.

Dobrzanskio, pirmiaus buvo spaudinta „Vienybė”, o pas-
kiaus atspauda išduota atskirioj knygutėj, m. 1893. Metuo-
se 1895 vėl randame „Vienybė” dvi ilgas, verstas iš lat-
viszko apysakas: „Podukra kareivio” ir „Sužiedotinė”.

Apart to, pradedant nuo 1890 metų iki metų 1897 „Vie-
nybė Liet.” patilpo daugelis kun. Burbos korespondencijų,

atsisaukimų, apsergėjimų, paaiskinimų, pamokinių, apsigynimų; įtalpą jojo pamokslų, prakalbų, pranesimų ir t. p. Nuo 1897 m. skaitome keletą jojo korespondencijų „Garse A. L.“. Rankrasztije užsiliko pradžia vertimo iš latviszkos kalbos straipsnio: „Kaip nuožmi žmonės augina savo vaikus.“ ir pradžia vertimo komedijos „Lenkbernis“.

Czion kur kas da ne visi darbai kun. Burbos. M. 1894, nuo 4 d. Balandžio m., jis iszdavinėjo savą nedėlinį laikrasztelį „Valtis“, kuri iszeidinėjo jo kasztais Plymouthe. Buvo tai grynai dvasiszkaikatalikiszkas laikrasztis. Pradžioj kiekvieno numerio patilpo evangelija ir jos iszaiszkinimas. Isz svarbesnių rasztų randame ten vertimą „Maldingi Dumojimai“ szv. Alfonso, „Paveizdžiuose tikėjimo ir paproczių mokslas“. Keletą apysakėlių ir apraszymėlių isz gyvenimo ir t. t. „Valtij“ patilpo ir rankius dainų isz apielinkės Labanoros (viso 30).

Isz dvasiszkių rasztų kun. Burba teipgi iszvertė į lietuviszką kalbą szv. Franciszkaus Silėzo arba Silėzijuszo „Filiotėą, kelią į maldingą gyvenimą“.

Metuose 1892 pertaisė ir iszleido (kartu su kun. Abromaicziu), „Istoriją Katalikių Bažnyczios“, paraszytą Wappler'o, guldytą į lietuviszką kalbą kun. Kan. Gimževskio.

Burba teigi suraszė ir sutaikė rankių liet. eilių ir dainų, kurios iszėjo Plymouthe 1893 m., po uzgalviu „Lietuviszkos Dainos, isz visur surinktos“, prie kurio tai rankiaus ir užbaigtą eilėmis paraszė.

Jis kėravijo, perraszinėjo ir darė korektas „Lietuvos Istorijos, Simano Daukanto“, iszėjusios teippat Plymouthe (I t. m. 1893, II t. m. 1897.)

Beje, kun. Burbos raszta yra knigutė „Trumpa peržvalga lietuviszkos darbų Amerikoj“, iszleista Plymouthe, 1892 metuose 1).

Ne ant raszliaviszkos vienog dirvos baigiasi kun. A. Burbos nuopelnai. Burba buvo lietuvis-patrijotas-agitatorius-demogogas. Ir ant agitatoriszkaikorganizatoriszkos dirvos yra užsitarnavęs Lietuvai daugiaus, nei ant dirvos raszliaviszkos.

1) M. 1897 iszdavė kun. Burba Garso A. L. spaustuvėj Kellus Kryžiaus arba Stacijas, kurias ezion primename del pilningumo jo rasztų ir iszdavimų.

Beje, visi jo rasztai, be išzēmimo, yr' suvis grynai agitatoriszki. Dėviza juose yra: „Lietuva ir lietuvystė"! Del lietuvystės kun. Burba dirbo, del josios raszė, del jos „amželi baigė". Stebėtinas dalykas, nerandame, gali sakyti, vienos Burbos paraszytos dainelės, vieno trumpiausio rasztelio, korespondencijos, kurioj nebutu minėta „Lietuva". Mieris isztisai visų jo raszty yr', kad pabudinti lietuvuose tėvyniszką meilę. Gerai vienas isz lietuvių pasakė: „kad kun. Burba nebuvo talentuotu dainiumi, nebuvo dideliai mokintu rasztinju, bet buvo begalo karsztu tėvynainiu", o patrijotizmas jo atneszė del lietuvystės daugiau naudos, nei nevieno gabaus stilisto tomų tomai suraszytų apysakų. Taigi, svarstant kun. Burbos visus, be išzēmimo, rasztus, reikia ant jų žiurėti ne kitaip, kaip vien isz punkto lietuviszkai — patrijotiszko. Kiti neras juose gal mažiausios vertės.

Už agitacijos papuolęs į Gardino kliosztorijų Lietuvoj, agitacijų del turėjo isz Lietuvos prasitraukti, del agitavimo atvyko į Ameriką ir czionais savo agitacijomis milžiniszką nuveikė darbą.

Amerikos lietuviai tikėjimiszka — bažnytiniame, o paskui tą, draugystiszkame ir draugiszkame gyvenime tuomkart visur laikėsi su lenkais. Szeimynos ilgiaus pagyvenę Amerikoje, pamiszę terp lenkų, pramokę lenkiszka, lietuviszkai nekalbėjo. Liudna buvo žiurėti, kaip lietuviai atėję į angliszkają Ameriką lenkinasi; kartais lyg per prievartą, iszjuokti už lietuviszką kalbą nuo lenkų, terp kurių ir su kuriais gyveno ir nuo lenkiszkujų kunigų, prie kurių parapijų prigulėjo.

Teiysbė, dirbo jau tuom laiku ant lietuviszkai tautiszkos dirvos (nuo m. 184), p. J. Szliupas, kurs redagavo „Lietuviszkąjį Balsą". (nuo m. 1885 iki 1888).

Pabandė jis isz vienos ir isz kitos pusės, per laikrasztį („Lietuviszkąjį Balsą") ir per prakalbas, lietuvius prie tautystės raginti, bet į trumpą laiką, sukėlęs priesz savę visą Amerikos Lietuvą, pats Szliupas pamatė, kad nieko n'įgalės, kol lietuviai prigulės prie lenkiszku bažnyczių, kur lenkiszkoji kunigija, pasinaudojusi isz Szliupo iszsitarimų prieszais katalikystę ir tikėjimą, iszkeikė ir niekino ne vien patį Szliupą, bet ir visą lietuvystės įdėją.

Tada ir Szliupas suprato, kad lietuvius nuo lenkų galima

bus atskirti tikai per lietuvizskajā baznīcā, Ir ragino juos „kad sutvertu nors vienā lietuvizskā parapijā Amerikoj”, minētinaī New Yorke 1).

Žinoma, tverīama p. Szliupo parapija ilgai neužsilaikē ir uzsilaikyti negalējo, prieszingai, lietuvystēs reikalā pagadino, nes lietuvius suarzino ir sukēlē neužsitikējimą.

O tuom tarpu skaitlius lietuvīu, skaitlius draugyscīu visose lietuvizskose kolonijose didinosi, buvo Amerikoj keli lietuvizski kunīgai (Varnagiris, Juodiszius, Kuncza, Masziotas, Polijanskis), kurie lietuvīu tarpe gyveno, bet progresas lietuvystēs pirmyn n'ējo; prieszingai, skaitlingiausiose, lietuvizskiausiose vietose, kur buvo susitvērūsios lietuvizskai — lenkiskos parapijos, kur kunīgai buvo lenkai — Plymouthē ir Shenandoah'rij — Mahanoj City, po įtekme lenkų tapo uždēti lietuvizski laikraszcīai: „Vienybē Lietuvnīkų” (su lenkais) ir „Saulē”. Laikraszcīai tie, rēdomi lenkiskoj dvasioj, lietuvius laikyte prie lenkų laikē. Pons Szliupas buvo užmanęs sutverti „Lietuvīu Amerikos Susivienijimą”, „Vienybēs” szalinīkai ir tą mislį pagavo ir sutvērē lenkiskoj dvasioj „Susivienijimą Lietuvizskų katalikiskų Draugyscīu Amerikoj”. P. Szliupas, bestatęs lietuvystēs kylimą ant draugijiskai radikaliskų pamatų, ir prie jaunos, ką tik isdygūsios lietuvizskos įdējos jungdamas szurkszcīas įdējas rusiskojo anarchizmo, kurs Amerikoj suvis neturējo racijos buvio, jungdamas jas su ypatiszka neapykanta katalikystēs, krikščionybēs ir kunīgijos, pasijuto neturįs po kojų papēdžio, prastojęs tarp lietuvīu įtekmēs ir vardo. „Lietuvizskasis Balsas”, perkraustytas antroje pusėje 1887 m. į Shenandoah'rij, Vasario mėnesij 1888 m., suvis uždaro savo redakciją. „Naujalenkystē” (to laiko isztarimas) visur ima virszų... Tame tai laike ateina į Ameriką kun. Aleksandras Burba.

Tuoj pirmose dienose savo buvimo Amerikoj kun. Burba gavo pažinti liudną Amerikos lietuvīu padėjimą. Apie 5000 lietuvīu, prigulinczių prie Shenandoah'rio parapijos (Shenandoah ir Mahanoj City su aplinkinēmis), turējo kleboną lenką, kurs lietuvī kunīgą net ant iszklausymo velykinēs ispažinties niekad neparkvietē. Delegatai parapijos nuējo pas

1) Žurėk „Liet. Balsą”.

savo kleboną ir perstatė jam kunigą Burbą, praszydami, kad priimtu jį nors ant nekurio laiko pas savę, bet tas nē klausyti apie tai nenorėjo, o kunigą Burbą liepė delegatams vestis su savimi į mašnas (anglekasyklas) dirbti.

Kun. Burbą nuvyko tada į Hazletoną (Scranton diecezijoje), pas kun. Abromaitį, kurs ir da neseniai buvo į Ameriką atvažiavęs. Hazlone buvo viso tik į 30 szejimų lietuviszkų ir lenkiszskų kartu. O susirinko į czion tuom tarpu net trys lietuviszki kunigai 1), mažame Freelande buvo ketvirtas. In nuoszalią mat Hazletono apygarde įtekmē lenkų kunigų nedaėjo. Kiti Amerikos vyskupai, blogai per lenkus painformuoti, lietuviszkų kunigų į savo dijecezijas suvis nenorėjo priimti ir organizuoti lietuviszkas parapijas nedaleido. Reikėjo dirbti, reikėjo sujudint žmones telp, kad tie tvirtu noru, vienu balsu ir lenkų kunigus ir vyskupas pergalētu. Tą užduotę apsiēmē nuveikti ir puikiai atliko kun. Aleksandras Burba: jis įkvėpē lietuviams lietuviszkąją dvasią, parodē jiems kuom jie yra, jis juos atskyrē nuo lenkų ir suorganizavo, sudrutino, jis — kaip macziau paraszyta ant kun. Burbos paveikslo pas vieną lietuvi, — buvo prikeltoju lietuviystės Amerikoje. Lietuviszkus kunigus paragino kalbėti terp savęs vien lietuviszkai.

Apēmęs po kun. Varnagiriui lenkiszskai—lietuviszką parapiją Plymouthe Rugsėjo mėn. 1889 m., kada lenkai pasiprieszino, idant bažnyczioje pamokslai butu sakomi ir lietuviszkai, kun. Burba žinojo, ką turi daryti. „Lietuviai bažnycziose turi turėti lietuviszkus giedojimus ir lietuviszkus pamokslus“ — aiskino jiemsiems. Kilo neiszpasakyti sumiszimai, apie kuriuos czion ne vieta placziai kalbėti. Užsibaigē tuomi, kad lietuviai isz lenkiszskai—lietuviszkos Plymoutho bažnyczios, apie kurios pastatymą daugiausiai rupinosi, turėjo prasitraukti, negavę nieko, kadangi bažnyczia buvo raszyta ant lenkų vardo (p o l i s h). Tad' lietuviai nēr' lenkais, yra lietuviais (l i t h u a n i a n s), tad' ir turtą savo bažnytinį privalo raszyti ant lietuviszkojo vardo! Tą padarē pirmutinis kun. Burba sutvėręs 1889 m. Plymouthe grynai lietuviszką

1) „Vienas bulves skutome, kitas plovėme, o treczias vandenį kaitėme“, pasakojo jie paskiaus apie savo vargingą pradžią.

parapiją.

Trenksma perkuno pasklido po Amerikos lietuviszkasias kolionijas žinia, apie lietuviszkai—lenkiskus Plymouthe prietikius. Pasirodė, kad bažnyczios net ten, kur lietuvių skaitlius pervirszino skaitlių lenkų, net lietuviszkose pirmavietėse Hazletone ir Freelande, buvo raszytos ant lenkiszko vardo. Reikėjo pasiskubinti rasztus perkeisti, kol buvo laikas. Isz to ir prasidėjo anie pagarsėję terp Amerikos lietuvių ir lenkų vaidai, pirmiaus Pensylvanijoj, o paskiaus visoj Amerikoj. Vien tik Freelande, Hazletone ir Pitstone galima buvo bažnyczių rasztus lietuviams pasavinti, visur kitur reikėj bažnytinį turtą pavesti lenkams. Bet tas buvo ženklų skyrimosi lietuvių nuo lenkų. Sujudinti musiszkiei tuoj pradeda tverti grynai lietuviszkas parapijas: Mahanoy City, Shenandoah'rij Mt Carmelij 1). Shamokine, Wilkes Barrėj, Scrantone, Philadelphijoj, Pittsburgje, Chicagoj, Waterburyj ir t. t. . . . — į tris metus nuo 1890 — 1893 Amerikos lietuviai jau buvo nuo lenkų atsidalinę, buvo atskyria tauta. „Mes patys nepasijutome, kaip pastojome lietuviais“, kalba apie anuos laikus dabar ne vienas isz lietuvių.

Del kun. Burbos vienog, sunkus tai buvo darbas.

Agitavo jis per prakalbas, kurias juokdamasi vadindavo „lietuviszkais niszparais“, kadangi atsilikdavo vakarais, kad žmonės pargrižta isz darbo. Aiszkindavo lietuvių reikalus tankiai ir per pamokus, tai szią tai ten nuvažiavęs, o labjau siai per laikrasztį „Vienybė Lietuvinikų“, kuris buvo jo organu nuo 1890 iki 1896 metų.

„Vienybė Lietuvinikų“, uždėta per Juozą Pauksztį, Plymouthe, Vasario mėnesij 1886 metuose, turėjo pradžioj redaktoriumi D. T. I. Tamaszaucką (Baczkauską), paskiaus A. Turskį, — iki pabaigai 1889 m., buvo grynai „lenkberniszkos“ dvasios.

Nuo atėjimo vienog kun. Burbos į Plymouthą, su naujais 1890 metais, ir ta meta nuo savęs „lenkberniszką“ skrandą, perkeiczia net savo pavyzdį. Eilės, raszytos kun. A. Burbos, „Nauji Metai“, patilpusios pirmame numerij, rodo jos naują dėvįžą.

1) Tose trijose vietose organizavo parapijas kun. Abromaitis.

Czion (Amerikoj) bent jau dirbkim
Ir prie apszvietos visi skubinkim,
Kad apsiszvietus, tamsą numesti
Irgi vienybę gražią užvesti...
Jus, apszviestunai, dirbkit daugesniai,
Kad mus vienybēn glausti greitesniai.

Po vardu apszviestunų kun. Burba turėjo tuomkart ant mislių kiba neką kitą, kaip tik J. Szliupą 1) ir J. Andziulaitį. Andziulaitį, nuo pradžios Kovo mėnesio, priima už rėdytoją „Vienybės“, pasitikėdamas, kad tas pataikys rėdyti ją „lietuviszkiaus“ nei Turskis, kurs apimdamas „Vienybės“ rėdytę turėjo prizadėti ir apgarsinti savo išpazinimą, kad eis „ranka rankoje su krikszczioniszku katalikiszku tikėjimu, gaivins ir szildys szirdyse mūsų žmonių ėsantį tikėjimą 2). Szliupas uždaręs „Liet. Balso“ spaustuve, eina baigt daktarystės mokslus Baltimorėj. Burba dabar duoda jam pinigiszką pagelbą.

Po priedanga kunigo Burbos nupuolusi Szliupo įtekmė vėl atgyja. Gruodžio 22 d. 1889 m., ant susirinkimo, laikyto „Hurugari Halėj“, Baltimorėj, p. Szliupas tveria „Liet. Mokslo Draugystę“. Mieriu arba „jieszkiniu“ draugystės buvo „platatinti apszvietimą ir mokslus lietuviszkoje kalboje“. Trumpa dr-ės konstitucija, spaudinta „Vienybėj“ 1890 m. (N N 12 ir 13), neužveria nieko prieszais tikėjimą, apie tą „jieszkinį“ uždėtojas ir prezidentas matyt ant raszto užtylėjo, mislije jį teturėdamas.

Kun. Burba prie „Liet. M. Dr-ės.“ prisiraszė Sausio mėnesij 1890 m.

P. Szliupas tada buvo Plymouthe ir abu apie viską gerai iszsisznekėjo.

„P. J. Szliupas, budamas pas manę — raszė paskiaus kun. Burba — aplankuose ant Naujų Metų 1890 m. prisipazino blogai daręs del lietuvystės labo iki anam laikui ir jau tvirtai prizadėjo, kad daugiaus tikėjimo nebekliudysės, o ir pats busęs kataliku“ 3).

1) „Gana daug padariau del lietuvystės labo, suvesdamas į satikimą p. Juozą Pauksztį su katalikystės antogonistu p. Jonu Szliupu“, — raszė 1892 m. „Vien. L.“ kun. Burba (p. 275).

2) „Vien. L.“ N11, 1890 m. ir 1892 m., p. 276.

3) „Vien. L.“, 1892 m. p. 75.

Sapnai ir lunatizmas.

Kada mes užmiegame, užmiega ir mūsų jausmai, nors ne ant syk bet iš palengvo teip, kad ant galo ne jaučiame, kas aplink mus darosi. Kiekvienas žino, kad žmogus atsigu- lęs ne tuojaus užmiega, bet iš palen- gvo, neznaimiai ir tik paciam mi- gime, kada miegantis nieko nesapnuo- ja, visi mūsų jausmai teiposgi užmie- ga. Šiaip gi, kokia nors smegenų dalis ir užmigus, vis dar darbuojasi; todėl tai ir lanko miegantį sapnai.

Kaip tik žmogaus jausmai ir mis- lys pasilsėjo kiek reikia, tai ir prade- da pabusti, bet pabunda ne umai, ne ant syk, tik iš palengvo, teip kaip ir prie užmigimo, nors kunas dar ilsi- si; tik kvėpavimas ir szirdies muszi- mas darbuojasi ir rodo gyvybę, bet dvasia, mislys pradeda jau darbuotis; todėl tai prieš pabudimą apsireisz- kia sapnai, nors jie buna fantastisz- ki. Tas paeina nuo to, kad mūsų jausmai ir smegenys, kaip mislių vieta, ne ant syk pabunda, darbuojasi vien fantazija, o ne protas; daigtai, kokius matome sapnuose, rodosi mums toki jan, kaip kad ir prie bu- dėjimo, taigi, jie tokio jau didumo, tokios jau parvos, kaip ir tie, kokius matome nemiegodami.

Tik kas link laiko, per kurį trau- kiasi sapnas, kas link vietos, tankiai matymai sapnuose mainosi, paveiks- lai persikeiczia be jokios matomos priežasties. Tasyk mes matome savę visokiuose stebuklinguose padēji- muose, atliekame tokius darbus, ko- kius budėdami niekad atlikti negalē- tume, susitinkame ir kalbame su se- niai pasimiruslais pažįstamais, už- mirsztame, kad jie numirę.

Kaip kada mūsų sapnai buna teip

susipainioję, teip negalimi, kad mes ir miegodami kaip kada suprantame, kad teip buti negal, kad tai yra tik sapnas, bet, tokių fantastiszky maty- mų perkeisti negalėdami, žiurime į juos gerai žinodami, kad tai tik fan- tastiskas sapnas.

Tame tai mūsų sapnų matymai, kaip sako Schopenhauer, panėszus į beprotystę, kadangi kaip sapnuose, teip ir prie beprotystės atmintis ne- sidarbuoja; ji žmogui netarnauja.

Kaip kada vienog ir pacziame imi- gime, kada visas kunas ir jausmai užmigę, žmogaus fantazija darbuoja- si ir darbuojasi atsakancziai, kaip ir tada, kad žmogus nemiega.

Garsus italiszkas muzikas, Forini, pabaigė raszyti natas geriausio savo veikalo, „velniszkos sonatos“, po sa- pno įtekme; jis ilgai stengėsi pa- baigti rasztą, bet budėdamas niekaip negalėjo nutaikyti atsakanczios me- liodijos; vieną kartą, mislydamas apie savo darbą, užmigo. Besimig- dant, jo mislys darbavosi apie minē- tą užbaigą. Per sapną atėjo velnias ir pažadėjo užbaigti minētą sonatą, jeigu muzikas parduos jam savo du- szią. Forini ant to sutiko ir velnias prieš jį ant skripkos iszgrajijo pui- kią pabaigą jo sonatos. Forini tuo- jaus pabudo ir girdētą melodiją už- raszė, ir ta pabaiga yra tai geriausia sonatos dalis. Žinoma, kad velnias ir girdėta melodija buvo tai tik sap- nas, tolesnis muziko mislių darbas, kurios, net jam užmigus, surado tą, ko budėdamas surasti negalėjo.

I-sz to atsitikimo matyti, kad kaip kada mūsų mislys nesiliauja darba- vusios ir užmigus. Tokiuose atsiti- kimuose, daigtai užėmę mūsų mislis

prie budėjimo, užima jas ir užmigęs ir jos darbuojasi toliaus, ant iszriszimo tokių klansymų, kokių negalėjome iszriszti budėdami ir kaip kada mat miegant suranda tą, ko budėdami surasti neįstengė.

Kaip kada buva ir teip, kad nors žmogus drutai įmigęs, bet mato viską, kas aplink jį darosi, girdi kalbėjimą szale ēsanczių ir supranta kalbą, mato ateinanczius ir iszeinanczius isz kambario, nors yra drucziai įmigęs. Tą Schopenhauer aiszkina tuom, kad tokiuose atsitikimuose žmogus jaučia ne jausmais, kurie yra užmigę, bet tiesiog smegenimis, kurios yra organu ne tik žmogaus mislių, bet ir sapnų.

Kaip kada užmigęs žmogui ir jo jausmams, fantazija teip darbuojasi, kaip ir prie budėjimo. Tokiuose atsitikimuose kaip kada pasitaiko, kad miegantis kelia isz lovos ir griebiasi darbo pradėto prie budėjimo. Tokius atsitikimus vadiname lunatizmu arba sonambulizmu. Seniaus žmonės tikėjo, kad lunatizmą gimdo mėnulio szviesa, mislino, kad ji yra lunatizmo priežasczia, nuo jo (t. y. nuo mėnulio, lotyniszka „luna“) tiems apsireiszkimams ir vardą davė; bet tyrinėjimai parodė, kad mėnulis ant lunatikų neturi jokios įtekės. Lanutizmas yra tai sapnas, nuo paprastų sapnų tuom visu skiriasi, kad sapnuojantis pasiganėdina vien matymais, ir abrozais, kokius suteikia jam fantazija; lunatikas gi stengiasi atlikti ir darbą fantazijos isakytą. Lunatikas, pakilęs isz lovos arba stengiasi atlikti koki nors darbą, arba kelionę ir tai kaip kada labai pavojingose vietose. Prie tokių vaikszcziujimų akys jo užmerktos,

smegenys užmigę, bet jis mato kiekvieną pavojingą vietą ir moka nuo nelaimės apsisaugoti, atlieka viską, prie ko priprato ir ko iszmoko budėdamas, skaito, raszo, rokuoja be klaidų.

Lunatikai ne jaučia skaudėjimo, jiems vaikszcziujant naktij galima kuną badyti su adatomis, galima juos plakti, skaudėjimo nejaučia.

Lunatizmas apsireiszkia ant jausmų. Prie to, miegantis pakyla, paprastai po pirmam miegui, apsirengia, kaip kada uždega žvakę ir sėda prie diena pradėto darbo. Po nekuriam laikui tokio darbo, vėla gula į lovą ir rytmetij atsikelia, nieko nežinodamas, ką per naktį darė.

Lunatikai naktimis atlieka, paprastai, tą, ką budėdami užsimano atlikti, bet ko utlikti negalėjo, kadangi iszpildymą užsimanymo stabdė protas; užmigęs žmogui, užmiega ir protas ir tąsyk lunatikas, jo ne stabdomas, kelia isz lovos ir atlieka tą, kas jam pirma užėjo ant mislies. Jis vaikszcziuja, kalba, protas jam nereikalingas, atlieka tą, teip sakant, mechaniszka be supratimo. Mes budėdami galime atlikti teiposgi nekurios darbus mechaniszka, be prisidėjimo proto, vaikszcziujame visai nemislydami, kaip kojas statyti, galime skaityti ir tąsyk, kada mūsų protas kuom kitu užimtas.

Protas ir norai paveda valdžią atsakanczioms smegenų dalelėms. Kada gi protas ir norai užmigo, tai tos smegenų dalys, niekuomi nestabdomos, atlieka tą, ką jos užmanė prie budėjimo, o ko vienog protas ir norai iszpildyti nedavė.

Kiekvienas didesnis suerzinimas protiszkių pajiegy, paeinantis nuo

smarkių mislių, piktumo ir t. t., gali duoti pradžią lunatizmui.

Daigčiai, kokiais mes labiausiai užsūmame, pasirodo ir sapnuose. Tokiu būdu ir mislys, kurias turėjo lunatikas kol neužmigo, ir jo sapnai bus teiposgi apie tuos daigtus ir tai teip, kad jis savo mislis bando išpildyti. Jis atsikelia, pereina tamsoj su uždarytomis akimis per nepažįstamas vietas, aplenkias kas ant kelio stovi.

Kaip kada vienog pasitaiko paklysti; buvo atsitikimai, kad lunatikas, vieton per duris, bandė iszeiti per langą ir išpuolė ant ulyczios.

Jausmai lunatikų tankiausiai darbuojasi visai normalizškai, jie mato savo pažįstamus, kalba su jais, griežia ant skripkos ir tai visai gerai, ir t. t., bet daro tai mechanizškai, be noro ir supratimo to, ką daro.

Pasitaiko kaip kada, kad lunatikams rodosi, jog juos užpuola priešai, kuriems reikia atkerszinti. Tokiuose atsitikimuose jie gali ir žmogūdybę papildyti.

Tyrinėtojai lunatizmo pasakoja apie 21 m. aptiekoriaus pagelbiniką, kurisai ir miegodamas atlikdavo savo

NAUJAUSI ISZRADIMAI.

Amerikietis Aldrine, gyvenęs Bostone, iszrado czebatas, kuriais apsiavęs vaikscioja ant vandens, teip kaip ir ant žemės. Su tais czebatais iszradėjas žada jurėmis pereiti isz Amerikos į Europą.

Vokietys chemikas Lilienfild iszrado būdą, kaip padirbti fabrikuose baltymų, taigi svarbiausią sudėtinę žmonių maisto, ką iki sziol galėjo padirbti tik gamta. Tasai iszradimas diktai nupigins žmonių iszsimaitinimą.

Amerikonas Lahe isz Baltimorės iszrado naują pavandeninį laivą, laivas tasai gali plaukti ne tik ant vandens pavirsziaus, bet ir nusileidęs

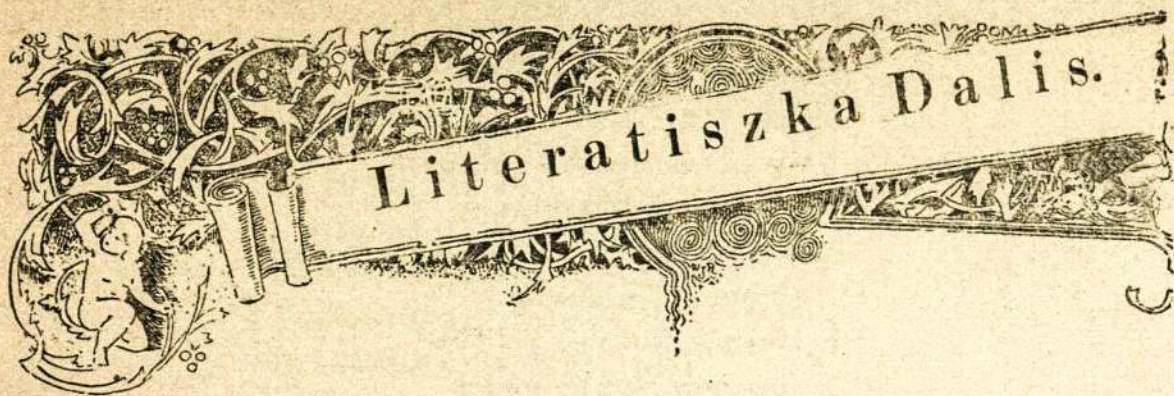
darbą. Priimdavo receptus ir, jeigu jie buvo klaidžiai paraszyti, jis klaidą tuojaus užtėmydavo. Miegodamas jis teiposgi daug skaitydavo ir skaitymą pradėdavo vis nuo tos vietos, kur pereitą kartą paliovė. Jeigu jam ant skaitomos vietos knygą uždengė su popiera, tai jis parpuldavo ir tulą laiką miegodavo, bet vėl greitai įpuldavo į lunatizmą ir vėl miegodamas skaitydavo.

Pasakoja teiposgi apie vieną jauną kunigą, kurisai miegodamas raszydavo pamokslus, garsiai perskaitydavo paraszytą vietą ir atlikdavo visokius pertaisymus. Von Geyer pasakoja apie tulą jauną vaikną, kurisai miegodamas eiles ir dainas raszinėjo, ir apie tepliorų, kurisai tēpliodavo gražius abrozus.

Tankiai lunatikai vaikscioja ant stogų drąsiau negu budėdami, tas paėina nuo to, kad miegodami jie nesibijo nupulti, kadangi nežino ką daro. Jeigu umai pabunda, tai isz iszgascio tankiai nupuola nuo stogo, o kaip kada ir užsimusza, jeigu gi nenupuola, tai paprastai, be paszalinės pagalbos neįstengia pats nulipti.

ant dugno važinėti, kaip ir ant žemės. Ant važinėjimo ant jurių dugno apaczioj laivo yra pritaistyti tryš ratai.

Vokiszkas inžinierius Achse iszrado būdą, kaip sunaudoti sudėtinius mūsų upių vandenų, vietoj parako arba dinamito. Jo atlikti iszbandymai pasisekė kuo geriausiai, pasirodė, kad susinaiszymas sutverenczių vandenį gazų, taigi oxygenas ir hydrogenas, turi szeszis kartus didesnę explioduojanczią pajiegą negu dinamitas, apie paraką nėra nė kalbos, jo pajiega net 15 sykių silpnesnė, negu pajiega vandens sudėtinų. Achse žada pritaikyti vandens sudėtinius prie szandyto isz kanuolių (armotų) ir karabinų arba muszkietų.

Diedai.

Paraszė.

Adomas Mickevycius.

Lietuviskai sutasė

Jr. Jonas.

(Tąsa).

Ant galvos, krutų nutupsim,
Su žarnom's valgius išlupsim!
Nežinojei, ponas, nė meilės, nė gėdos.
E. varnai, kuosas, pelėdos
Ir mes nepažinkim gėdos,
Rykim valgius jojo, rykim,
N'įsteko valgių del visų,
In šmotus kuną draskykim,
Teliek' kaulai be mėšų.

VARNAS.

Ne'pkenti, ponuli, bado,
Alkti ir trokšti nubodo?
O meni, kaip manę rado
Skinant vaisius tavo sodc,--
N'iš ko ėjau vogt, iš bado.
Nusikrėčiau griušių porą,
Šuo suloj', tarnai pamatė,
Peršokt nespėjau per tvorą,
Pagav', pas poną nuvarė,
Prieš pono sudą pastatė.
O pono mat buta pikto,
Tuoį pamatęs manę tarė:
„Kad daugiaus to ne'tsitiktu,
Už tokį darbą nedorą
Reikia uždėt skaudžią korą”....
Už ką, už tą griušių porą,
Kurias Dievas žmonėms tvērė,
Teip kaip vandenį ir orą?..

Visie ns lygiai, o tuom tarpu
Sargai mušt manę patvērē.
Mėsas, kaip grūdus nuo varpų,
Kaip sausas ankštis nuo pupų,
Nuo mano kaulų nulupo.
Nežinojei, ponas, maionies nē gėdos!

CHORAS (paukščių).

E, varnai, kuosas, pelėdos!
Ir mes nepažinkim gėdos:
Rykim valgius jojo, rykim!
N'isteks valgių del visų,
In šmėtus kuną draskykim,
Teliek' kaulai be mėsų!

PELEDA.

Ką ne'pkenti, ponas, bado?
O atsimeni, kaip kartais
Basa, šaltije, ant ledo
Rymojau ties tavo vartais?
Ponut', šaukiu, badas plauja!
Susimildam's liepk, ponuli,
Duot dvi bulvi, miltų saują!
Žinai pats', — vyr's žemėj guli,
Duktē pas tavę tarnauja,
Motē miršta, akis merkia,
Štai ant rankų vaikas verkia;
Nēra kam sušelpt sūratos:
Ponut, duok ką susimildams!
O tu, ponas, be sarmatos,
Bonkom's stalus apsistatęs,
Sau į taurę vyną pildams,
Terp cigaro skanių dumų,
Iš minkštų, auksuotų rumų,
Surikai manę pamatęs:
,Ilgai spiegs ji man į ausį!
Tarnai mano mylimiausi,
Vykit laukan ją iš dvaro".
Tarnai paklauso, išvaro.
O tą naktį vetra siuto,
Pusnis užē, šaltis šalo,
Gėla ylom's širdį bado;
Jausmai sustingę nejuto
Paskui, nē šalčio, nē bado.
Nedaėjau kaimo galo, —
Visur tuščia, kurčia tapo,

Sā laus', nors šiluma kvapo
Gūvyt' vaikā, bet... sušalo...
Ant ryt' abu sniege rado,
Mirusius nuo šalēto, bado.
Nepazīnai, pons', malonies, nē gēdos!

CHORAS (paukščiū.)

E, varnai, kuosos, pelēdos!
Ir mes nepazīnkim gēdos,
Rykim valgius jojo, rykim!
Neliks valgiū del visū,
In šmotus kumā draskykim.
Tefek', kaulai be mēsū!

BAISYBE.

O, nelaime, varge, bēda!
Menka iš Diedū šitū paguoda,
Nes katras tik kā paduoda,
Naktiniai paukščiūai viskā suōda!

Teip a nzius, iš šalies į šali
Pareis klejot ir kęsti stoka.
Nes mat, kur's žmogum but nemoka
Tą žmonēs gelbēti negali.

CHORAS.

Teip, amzius iš šalies į šali
Pareis klejot ir kęsti stoka.
Nes tą, kurs žmogum but nemoka,
Ir žmonēs gelbēti negali.

BURTINIKAS.

Jei negal', tai atsitraukie,
Savo keliu sau keliaukie!

Kas neklauso prašančiūjū,
Vardan Dievo ir šventūjū
Ve kryžius, ve šventint's vanduo!
Nein' valgiū ragauti,
Gal' sveik's sau keliauti,
Umai, tuoj, tuo!

CHORAS.

Kas neklauso prašančiūjū,
Vardan Dievo ir šventūjū,
Ve kryžius, ve šventint's vanduo!
Nein' valgiū ragauti,
Gal' sveik's sau keliauti,
Umai, tuoj, tuo!

BURTINIKAS.

Dat ar jus, mergelēs, vienos

Duokit tas žoles nuo sienos,
Kitos pedegkit, te svyla,
Tegul dumai augštyn kyla.

CHORAS.

Tamsa viską tur' apglobus,
Kas iš to bus, kas iš to bus?

BURTINIKAS.

Dar, dvasios, kurios ant šito
Vyliaus ir tuštybių svieta,
Liepsna ugnelės nušvito:
Buvo nekaltos ir kaltos;
Ką rėtežių sunkių vietoj,
Buvo prie žemės prikaltos
Lapais vystančio vainiko,
Kurioms niekas nepatiko...

Vien mylėjo pačios savę,
Arba buvo štai lyg šitos
Rutos, mėtos, negelkytės,
Kurias vainikuos supintas
Laikēm augštai pakabinę:
Teip ir jus, augštai, mergytės,
Nešėt kaktą ir krutinę.

Kurių dvasia versmės gylij
Dangaus vartų ne'titiko;
Jus šaukiame per šį svylį,
Štai, per dumus šio vainiko.

CHORAS.

Tarkit, ko katrai stokuoja,
Jei baduoja ar troškuoja.

BURTINIKAS.

Ar Panelė ten Švenčiausia,
Skaistaus, aniuoliško veido?
Lyg laumės juosta puikiausia,
Kad debesiai ne'tsigerė,
Imt vandenį nusileido;
Teip ir ji koplyčioj žėri.
Iki kojų rubas baltas,
Su plaukais vėjalis siaučia,
Veideliuose juokas šaltas,
Akys rodo,— vargą jaučia.

BURTINIKAS IR SENUKAS.

Ik jos kojų rubas baltas,
Su plaukais vėjalis siaučia,

(Toliaus bus).

Nemokėjo lenkiskai!

Paveikslėlis g r. L e l y v o s.

(Paraszytas del „Tėvynės“).

vertė Selimas.

Nors rugsėjas baigėsi, buvo dideli karszcziai. Net dideliuose ir erdvuose, pastatytuose pagal naujaisius plenus, namuose buvo teip tvanku, kad kartais dvasią krutinėje užimdavo. Kągi jau ir sakyti apie tuos senus murinius gyvenimus, padalintus į daugybę kambarėlių — gardelių, kuriais teip gausus dar ligszio Vilnius; apie tas mažas ir menkas bazužas, kurių pilna yra jo vidurinėje dalyje, nekaltant jau apie prastesnes ulyczias, priemiesczius bei pakraszczius! Juose kankinosi ir varginosi deszimtytys tukstanczių žmogiszkių. ė ybių, o neiszt rina smarvė, kurios buvo pilnos sienos ir ankstos ulyczios bei ulytėlės buvusio Lietuvos sostapilio, didino dar tas kankynes.

Delto nėra ko stebėtis, kad ir namuose Vilniaus gubernijos akeczyžės valdvietėj vostik buvo galima kvėpuoti, nors visi beveik langai ir durys buvo atdaros.

Ta garbinga valdvietė, ginanti vieszpatystės finansus ir prižiurinti svarbiausią dalį vieszpatystės inėjimų, nerado sau vietas dideliuose namuose valdvieczyų ant katedros pleciaus, prieszais katedraliszką bažnyčią szv. Kazimiero, ir prisiglaudė antrame gyvenime mažų namų ant Didžiosios ulyczios, netoli nuo geležinkelio tilto.

Kadangi buvo nepaprastai karszta, delto visi valdinikai, kaip vyresni, teip ir mažesni nieko neveikė, iszpildydami žinomą rusiszką priežodį: „ir darbo nedirbk ir nuo darbo nebėgk“. Visi buvo teip persiėmę nie-

ko nedarymu, kad net dizurnas valdinikas užmirszo paklausti, ar nelaukia kas norint prieangije, kurs buvo podraug ir archivu.

Tik ai pusiau dvyliktos, kada senas invalidas Jonas, valdvietės sargas, greitai įbėgęs nuo ulyczios, balsiai szuktelėjo: „virszinikas, virszinikas!“ ir visi valdinikai, pagriebę popieras, kokios tik papuolė, pradėjo nuduoti, kad yra užimti darbu, dizurnas su pasziausztais plaukais, su pusiau atlapu bruslotu, įbėgo į prieangį. Czia laukė tik jaunas vaikinass, maždaug 19 metų, baltaplaukis, augsztas, apsirengęs senu juodu ži-ponėliu.

— Tamista pas virsziniką? — paklausė dizurnas, sustoies vidurije kambario.

— Teip! — atsakė vaikinass.

— Su praszymu? — paklausė vėl dizurnas, tardancziai pažiurėjęs ant naujai pribuvusio.

Anas truputį susimaiszė ir tyliai atsakė:

— Ne, su laiszku!

Dizurnas nusigrėžė, nesakydamas nė žodžio, sugrįžo atgal.

Vaikinass vėl atsisėdo ant kedės ir pradėjo žiurėti ant eilių knigų, sustatytų ant lentynų spintose, kurios stovėjo jau be to mažame kambarėlije. Nuolatinis sukinėjimasis ant kedės rodė, kad jis nesijauczia romiu, o jo didelėse szviesiai mėlynose akyse žibėjo nemaža, nors slepiama baimė. Ir nėra ko stebėtis: pirmą dar sykį savo gyvenime atėjo jisai į valdvietę kaipo praszytojas, jieszkotojas vietas. Tiesa, turėjo jis du laiszku pas

virsziniką, tiesa, žinojo, kad jo tėvas seniau tarnavo viename pulke su tuo virsziniku ir buvo jo artymiausiu prieteliu, tiesa, tikėjo, kad jo laiszkas pas tą draugą ir prietelį, dabar atsiekusį laipsnį virsziniko vienos iš svarbiausių szakų vieszpatystės įėjimų, turi turėti kokią nors pasekmę, tiesa, kad nemažesnę pasekmę privalė turėti ir laiszkas direktoriaus gimnazijos, kurioje kątik pabaigė mokslą, vienog jis drebėjo ir jautė nemažą baimę. Jau vienas tas persivertimas iš gimnazisto į jieszkotoją randavos vietas gali pats per savę pripildyti jauną vaikną neramumu. Bet apart to jis girdėjo be perstojo, kad katalikui labai sunku, beveik negalima gauti randavą vietą Vakarniame kraszte, ypacz Lietuvoje, o jis turėjo nelaimę užginti kataliku ir toje paczioje Lietuvoje. Baimė, kad jo nepriims ant tarnystos, vis gilyn ir gilyn veržėsi į jo szirdį, bet, budamas dar jaunu, vėl greitai griebėsi išzganingos vilties.

—Praszau! — iszkilmingai isztarė dižurnas, pasirodęs ant slenksczio.

Vaikinas striktelėjo iš vietos ir nuvyko paskui jį. Praėjo penkis didelius kambarius, kuriuose sėdėjo valdinikai ir asztriai ant jo žiurėjo. Dižurnas parodė duris, nieko nesakydamas, ir atsisėdo ant savo vietos. Szirdis vaikino smarkiai plakė, kad paėmė už spynos, o kad įėjo į mažą, bet puikiai isztaisytą kabinetą, apėmė jį visiszkuai baimė. Nužengė tik vieną žingsnį prie stalo, už kurio sėdėjo storas, kresnas, senas vyras, ir iszėmęs iš kieszianiaus laiszkus padavė jam.

Perskaitęs greitai laiszką nuo tėvo praszytojo, virszinikas ranka parodė

vaikinui kedę. Tas atisėdo, pakeldamas skvernus ant kelių. Perskaitęs antrą laiszką senis atizvelgė ant jauno praszytojo.

— Kaip gi einasi tamistos tėtuzziui?

— Prastai. Musų dvarelis labai mažas ir prisieina jam kankintis nuo anksti ryto iki vėlai vakarui, kad pragyventi szeip teip ir nesubankrutyti. Man, žnoma, norėjosi eiti į univėrsitetą, bet, kaip tamista gali suprasti, nėra iš ko. Prisieina jieszkoti vietas.

— Teip, buvome seniau su tamistos tėvuku dideliais prieteliais ir asz iš visos szirdies duocziau tamistai vietą, tuo labiau, kad ir direktorius Sziaulių gimnazijos atsiliepia apie tamistą kuo gražiausiai. Bet, — man pacziam gaila tai sakyti — dabar nieko negaliu padaryti. Dabar pas mus ima labai asztriai ypatas lenkiszkos kilmės. Pas manę ir teip randasi jų daugiau nei 5 proc. ir jeigu asz tamistą paskircziau, tai gubernatoriumus be abejo neužtvirtintu.

— Bet asz visai ne lenkas, — rimtai isztarė jaunas praszytojas.

— Bet, tamista — katalikas, o kiekvienas katalikas, iš czion gimusių, yra, pagal dabartinius padavadijimus, pripažįstamas už ypatają lenkiszkos kilmės.

Nuliudimas ir nusiminimas perėjo per vaikino veidą. Senis tą užtėmijo ir pradėjo jį stiprinti.

— Vienog galiu tamistai padėti kitu keliu. Sztai deszintis mano vizitinių kortelių. Eik į gubernijos valdvietę, į bajoriszką banką, į kontroliaus palatą ir tt., eik į visas musų vieszpatystės valdvietes, rodyk stacziai virszinikui mano kortelę ir drą-

s'ai remkis ant manęs: asz, girdi, ta-

mi-stą gerai pažįstu ir galiu rekomen-
duoti, tegul jie pas manę paklausia,
o asz jau žinau, ką daryti. Rupin-
kis, jieszkok, bėginėk, klabink!

Jannas vietas jieszkotojas atslė-
vo. Jautė savo rankoje vizitines
korteles virsziniko ir jos jam rodėsi
ženklų nusisėkimo.

— Teip, vietą abelnai nelengva
gauti, bet buk geros mislios ir jiesz-
kok: gal kitos valdvietės netur to-
kio didelio procento ypatų lenkiszkos
kilmės, kaip mano.

Vaikinas gavo spustelėjimą rankos
nuo virsziniko ir iszėjo daug rames-
niu, nė kaip įėjo.

Ant rytojaus jau sėdėjo jisai priesz-
kambaryje „gubernskos pravleni-
jės“. Vicegubernatorius dar neat-
vaziavo ir valdinikai iszlėto landžiojo
isz kampo į kampa. Kad į pusadynį
vėliau durys placziai atsidarė ir į
kambarį įbėgo žemas vyras vidutinio
amžiaus, tai jaunas praszytojas ma-
chinaliszcai atsikėlė ir padarė keletą
žingsnių prie jo. Vicegubernato-
rius nusistebėjęs sustojo ir toje va-
landoje vaikas įbruko jam kortelę.

— A, nuo Ivano Andrieiczo —
pratęsė vicegubernatorius, žiurėda-
mas ant vaikino, — ko tamista reika-
lauji?

— Turiu garbę praszyti kokių nors
užsiėmimų.

— Bet kas tamista pervienas, kaip
vadiniesi ir ar turi kokį nors mokslą?

— Bajoras Stanislovas Szirvintas,
pabaigęs Sziaulių gimnaziją.

— O, lenkų mes nepriimame! — su-
siraukė vicegubernatorius ir ranka
mostelėjo.

— Bet asz ne lenkas, — builiai at-

siliopė vaikinas.

— Kaipgi ne lenkas, jeigu Stanis-
lovas ir katalikas! — balsiai nusijuc-
kė, augsztai keldamas skruostus.

— Pasakykite Ivanui Andrieicziui
— baigė jis rimtai ir sausai, — kad
nors tamistos gailiuosi, bet nieko pa-
daryti negaliu.

Ir pasiskubino į savo kabinėtą.

Stanislovas Szirvintas ėjo laukan
nusiminięs ir galvą nuleidęs. Kad
atsirado ant ulyczios, apėmė jį staiga
toks piktumas, kad savo szirdyje pa-
juto nepaprastą energiją. Pamatęs
ant kitos ulyczios pusės didelę tami-
siai mėlyną blekę, ant kurios paauk-
sintomis litaromis buvo paženklinta:

„Vilniaus skyrius bajoriszko banko“,
jis perbėgo per ulyczią ir siaurais
trepais užbėgęs ant virsziaus, įpuolė
kaip bomba į mažą prieszkambarį.
Szveicorius, kurs snandė ant kedės
ties langu, pažiūrėjo ant jo su nusi-
stebėjimu.

— Atidnok szitą, jei malonė jusų,
virszinikui! — nuliudęs sumurmėjo
jaunas praszytojas.

Szveicorius paėmė kortelę už paties
galelio, pamaži perskaitė, pamaži at-
sikėlė isz vietos ir žiugeidžiai pažiū-
rėjęs ant vaikino, kurs teip smarkiai
įbėgo į vidų, įėjo į tolesnius kambar-
ius.

Praslinko apie pusadynis. Per tą
visą laiką pro Stanislovą Szirvintą
praėjo tik vienas žmogus, regimai
vietinis bajoras, jieszkantis paskolifi-
mo. Buvo teip tyku, kad galima
buvo pamislinti, jog nieko banke nė-
ra.

Jaunas vietas jieszkotojas pra-
dėjo žiurėti ant kruvos žydiszkų vai-
kų, kątik iszėjusių isz talmudiszkos

mokslainės, kad tuo tarpu pasirodė Nedražia ranka atidarė jas ir įėjo. Už stalo sėdėjo jaunas dar, bet sukudęs, žmogus ir parodė ant kedės.

— Ar tamista nori matyti virsziniką? Eikit ezia, antros durys į dešinę.

Vaikinas įėjo į didelį kambarį su dviejomis durimis; ant antrų buvo paraszyta: „kabinetas virsziniko“.

— Su kuo turiu garbę?

— Bajoras Stanislovas Szirvintas, pabaigęs Sziaulių gimnaziją.

— Kuo galiu tarnauti?

— Drištu praszyti kokių nors užsiėmimų.

(Toliaus bris).

— O —

Sunku be vienybės.

Kaip be vandens trokszta žuvys,
Ir baigia gyvybę;
Teip ir mums, lietuviams sunku
Neturint vienybę.
Nors mus' daug isz sunkaus miego
Sziam laike pabudo,
Ir kiek kam spėkų isztenka
Darbuotis sujudo;
Bet nelaimė, jog darbe tam
Silpsta mus' vienybė
Uztatai sunku įgyti,
Kad butu tvirtybė.
Todel, mano mieli broliai,
Reikia mums darbuotis,
O kam duoti didi mokslai,
Tas netur' didžiūotis.
Nereik niekint, kurs be mokslo,
Jei tik gerai veikia:
Jei jis del tėvynės dirba,
Jo peikti nereikia.
Tai atminkim, jei tik tvirtą
Vienybę turėsime;
Apszvietimą ir szviesybę
Tu ojaus paregėsime.

A. B. Szpoka s.

Vietinai Rupescziai.

Lietuvos Žemlapis.

Vieno dalyko, ko mums, lietuviams, dabar labai reikia, tai Lietuvos žemlapio arba mapos. Apie tokio žemlapio išleidimą mus laikraščiai jau po kelis syk užsiminė. Bet žemlapio parengimas ir išleidimas nėra lengvu daigtu – ima daug triuso ir kasztų. „Susivienijimas“ galētu tame reikale labiau-iai pagelbēt. Pamenat, pries du metu „S. L. A.“ paskyrė \$100 ant konkurso del paraszymo lietuviszkos gramatikos. Iki sziam laikui niekas neatsi-zaukē ir minētos gramatikos rankraszcio neprisiuntē; taigi galētume dabar tą \$100, jeigu iki seimui gramatikos ne sulauksime, paskirti ant išleidimo Lietuvos žemlapio. Pagalios, žemlapijai galēs but leidžiami prie „Tėvynės“, vietoj paveikslėlių, o paskiaus galima bus juos atskyriame „atlasėlije“ išleisti, pridėdant prie kiekvienos mapos trumpus apraszymus. Sziokiu ar tokiu budu Lietuvos atlasėlį vis „S. L. A.“ mislin, pasirupins išleisti. Išeis ket virtainije, --- in 4-to, (pagal tą didumą reikia ir mapas raszyti).

I Pirmiausiai eis mapa „Senovės Lietuvos, Prusų, Latvijos ir Jatvijos.“

II Toliaus, patalpinsime „Lietuvą“ prie Algerdo ir Keistuczio.

III „Lietuva“ po susijungimo su lenkais, isz laikų Liublino Unijos.

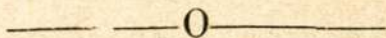
IV Dabartiniai rubežiai Lietuvos, pagal kalbą, pagal tautystę ir pagal tarmes.

V Rubežiai Latvijos, pagal apstuma surinktos medegos, galēs tilpti atlasėlije ir daugiaus nei 5 mapos.

Bet mes, Amerikos lietuviai, toki atlasėlį jokiū budu negalēsime išleisti be Europos lietuvių pagelbos, ypatingai nemokēsime paženklini tikrą rubežių lietuviszkos kalbos, nē tarniū, kurias mes dumojame skirti į tris dideles szakas: lietuviszkąją, dzukiszkaką ir žemaitiszkaką. Pagalios ir senovės Lietuvos žemlapius, idant darbas nors sziek tiek butu tobulu, reikia, kad jį atliktu specialistai.

Yra jug Lietuvoje vyrų ant tos dirvos seniai jau besidarbuojanczių, yra tokių, kurie gan' apstingai turi surinkę tam tikslui medegos, tikiuosi, jie mums, amerikiecziams, da padēs nuveikime teip svarbaus darbo, kurs nevien del pakēlimo mus tautystės, bet ir del mokslo gali but naudingas. Siųskite rasztus ir informacijas arba pridukite nors adresus tų, kurie tame dalyke galētu mums šiepti į re-

dystę „Tėvynės”. Ne Dieve duok, atsiszaukimas pasibktu be pritarimo jau bit sarmata, jeigu ir szitas mus ir pageibos europieczyų.

§ P l y m o u t h o „S. L. A.“ kuopa 30 d. Rugpjuczio nēnesio turėjo pasiilksminamą. Buvo prakalbos ir balius. Kallētojaus buvo: K-ta Nieniu, kun. J. Žitinskas, M. Zalieckas, dr-ē Želvienē ir kun. A. Kaupas.

§ T. M. D. knigiumi likosi aprinktas Vincas Marozas isz Miner-vilės, Pa. Organu draugystės laikra-ztis „Vienybė”. -- Nuo 19 dienas Liepos iki pabaigai Rugpjuczio į draugystės ka-ą įplaukē viso \$17.50c.

§ P i y m o u t h e per inicijatyvą (pradėjimą) daktarės Želvienės užsidėjo d. 5 Rugsėjo „Lietuvaiczių Draugystė“, prie kurios tuoj pat pradžioj prisiraszė 9 sanarės moters. Mieriu draugystės yr savytarpinė paszelpa ir apsiszvietimas. Visos sanarės nutarē prigulėti prie „Susiv. L. A.“.

§ M e l r o s e P a r k, I l l. 23 d. Rugpjuczio užsidėjo klubas D. L. K. Algirdo, kuris bus sykiu ir pagal-

bine draugyste. Mieriu draugystės yra parengti visokius pasibovijimus, įsteig i knigyną ir szelpti gerus užmanymus, naudingus lietuviszkai tautai.

§ C o l l i n s v i l l e, I l l. Lietuviai evangelikai (paduoda „Liet.“) ezion rengia statyti bažnyčią. „Lota“ ženės pirkę už \$1600. Prisiraszė prie parapijos 75 sanariai, sudėjo ant pradziuos į 600 dol.

§ W a t e r b u r y, 5 d. Rugpjuczio buvo laikomas teatras „Nesutikimas vyskupo Stanislovo ir karaliaus.”

§ R y t o rėdystė ir iszleistuvė (da to Tėvynėi neminėjome) nuo N 32 perėjo į savastį kun. Siaurusaiczio.

§ C h i c a g o j, nuo poros metų laikėsi „Susivieniję lietuviai“ republikoniszkos partijos. Szimet susiorganizavo Chicagoj „lietuviszka demokratiszka lyga“. Pirmą susirinkimą laikē 19 d. Rugpjuczio.

Balsai isz Tėvynės.

Maskolių prižadai.

„Tėvynėje” szijų metų porą kartų padavėme žinią, buk maskoliai žada įvesti į Lietuvą pavirszatnį budą patvaldystės, — teip vadinamas z e m s t v a s. Netikėjome į tą geradėjystę, bet žinias padavėme pas-kui kitus laikraszczius ir pagal paczių maskolių prižadus.

Dabar pasirodo, kad maskoliai zemstvas Lietuvoj neįves. Inves budą „neva patvaldystės” Bielarusijoje ir Malarusijoje, bet ne Lietuvoj. Apie tai laikrasztis „Vilenski Viestnik” raszo teip: „Vakarinėse gubernė-

se permaina žemiszkių įstatų bus suvis kitoniszka nei Maskolijoje, minėtinai: nebus ten žmonių reprezentantų (perstatytojų), nuspręsta vien uždēi teip vadinamus žemiszkus virszinikus, paskiriamus per rėdą ir įsteigti miestiszkus sudus ir nuolatinis delegatus prie sudo antrosios instancijos, patvirtintus per rėdą. Tokia reforma įgaus sylą 1 dienoj Liepos 1899 m., pradžioj tik gubernėse: Minsko, Vitebsko, Mohylevo, Kijavo, Podoliaus ir Volyniaus”, tagi tik ten

kur maskoliai gyvena. Bet ir tai, vė yslė. Matyt, kad maskolius pats jau iš szitų kelių žodžių „Vilens. Viestniķe” paduotų matyt, kad per tokią neva „reformą” žmonės nieko nenaudos, o tik pasidindins skaitlius maskoliszkujų urėdinikų ir parsida-

nujauczia, kokį užsitikėjimą turi ta-
me „nuo amžių rusiszkame” krasz-
te, Lietuvoj, kad net szitą N a u j ą
R e f o r m ą į Lietuvą pasibijojo
įvesti.

Rytiniai Lietuvos rubežiai.

„Tėvynės Sarge” randame pažy-
mėtas parapijas, kuriose yra vartojama
lietuviszka kalba bažnycziose
Vilniaus dijecezijos. Pagal „Tėvy-
nės Sargo” nurodymą iszeina, kad
pradėjus nuo žemiasiojo, labjaus’
įsikiszio į ryt-pieczius punkto
Kauno gubernės, minėtinai nuo mies-
telio Pelikonų (Kauno gub.), ėina
lietuviszkos kalbos rubežiai iki mies-
telio Postavų (Vil. gub.), nuo ten su-
kasi vakarų link pro Kamajus, Len-
tupėnus, per gelžkelį, einantį nuo
Vilniaus ant Dinaburgo. Szventėnai,
Striunaicziai ir Guotutiszkė butu ga-
lutinės vietos, Szventėnų džekonys-
tėj, kur da lietuviszškai kalbama. To-
liaus rubežius lietuviszkosios kalbos,
lyg aplenkdamas Vilniaus miestą,
kreipia i sziaurės link ir pro Paberžę
(Podbrodzie) eina ant Karvių, o nuo

ten vėl link pietų ant Szilėnų ir Senu-
jų Trakų. Paliekant Lentvaravą,
kur lietuviszka kalba jau nėra varto-
jama Palei geležinkelį, einantį nuo
Vilniaus ant Gardino, lietuviszškai
kalbama Valkinikuose, Varėnoje
ir Marcinkoniuos iki pat Gardino rė-
dybos rubežių, o, kaip patsai ėsmi pa-
tyręs, keli panemuniniai kaimai Gar-
dino gubernėj da ir vartoja lietuvisz-
ką kalbą. Iszeina, kad Vilniaus gu-
bernėj lietuviszškai kalbama veik vi-
same paviete Trakų, iszskyrus tik
menką rytinę jo dalį palei Vilnių.
Sziaurinėje pusėj pavieto Vilniaus,
ir didesnėj Sziaurinėj dalij pavieto
Szventėnų. Dijalektas lietuviszkos
kalbos veik visame Trakų paviete yr’
dzukiszkas, Vilniaus ir Szventėnų
(turbut) artymas žemaitiszkam.

Isz Vilniaus gubernės.

Idėjos lietuviszkojo patrijotiz-
mo jau įigavo ir į Vilniaus gubernę,
ypat ngai į Trakų pavietą. Atsibu-
dimą tenyksezių lietuvių rodo kore-
spondencijos isz ten į „Ukinįką” ir
„Vienybę”.

Ant atsiszaukimo „Ukinįko”, kad
lietuviai siųstu praszymus pas carą
del atgavimo spaudos, lietuviai Trakų
pavieto keliosė vietose tokius pra-
szymus suraszė ir perdavė juos Vil-
niaus vyskupui, kad tas įteiktu juos
carui.

Terp kitų tokį praszymą iszsiuntė
Drąsuniszkės lietuviai. Praszyme

perstato, kad ant lietuviszkų knygų
veik kiekvienas moka skaityti, o ru-
siszkąją kalbą ir rusiszkas litaras pa-
žįsta tik keletas, kad knygos lietu-
viam yra neatbutinai reikalingos del
sumazinimo girtuoklystės ir paleistu-
vystės ir parsidavėjystės per rinki-
mus ant valscziaus tarnystų, nes kny-
gos žmones apszvie- ir atitrauks nuo
blogų darbų...

Bet tie isz lietuvių, kurie panė-
szius praszymus Vilniaus vyskupui
perdavė pasakoja, buk jis, dažinojės
kad ten eina apie spaudos dalykus,
nė į rankas tų praszymų nenorėjės

ra'nti. Reik'a žinoti, kad dabartinis Vilniaus vyskupas Zvierov'cz yra lenku.

„Vanaginis Žvirblis“ („Vien.“ koresp.) raszo, kad ir vietiniai kunigai tok ū žmonių stenginusi nepagiria. Vienas kunigas, dažinojės apie panė-

szų praszymą, liejęs jį parodyt, bangujęs žmones valdž os bausme ir tikrinęs, kad vyskupas negalīs del tokių dalykų, kaip „piemu“ priesz carą žemintis. Vilniaus rē lyboj reikia gerų kunigų lietuvių.

Aidas isz Kalvarijos kalinio.

Vienas isz kalinių, su mitų pernai už lietuviystę, pieszia į „Vienybę“ gan žingeidžius epizodus isz kentėjimų anų nelaimingųjų Kalvarijos kalinije.

Apžūta ka ējimo namų -- raszo jis — vi-ai negirtina. Del įaveizdos, P. Cvēna isz Meszkuczių buvo pasodintas į kambarį, kuriame stovėjo sugedęs peczius, per ką, per isztisą žiemą, kas dien, jautē neiszpasakyta galvos soj ējimą. Stebuliszkių vėl Matulaitis, studentas, ne isz gero siun-

tē pas ministerį vidurinių dalykų ir ministerį tiesos praszymus, kad valdžia arba įaskubintu nutarimą arba perkeltu jį su broliu Andriumi į koki kitą kalėjimą, nes sziane ilgiaus bebunant pritekšę greicziaus sulaukti dieviszkojo sudo, negu sudo svietiszkojo. Kaip yra sunku kalėjime buti sunku apsakyti. Lenkai sargai „litvomanų“ ir dideliai neapkenczia ir už menką ką koroja juos tamsiu kalėjimu

Tėvyniszka Kronika.

§ M i n i s t e r i j a davē visiems vyskupams „vygovorą“, už tai, kad, nežiurint ant tiek „postanovlenijų“, maskoliszkas liežiuvis dvasiszkose seminarijose ē-ąs suvis paniekintas. Užtai ministerija vėla prisako, kad kiekviena seminarija užvestu po 14 lekeijų rusiszkos kalbos, literaturos ir istorijos per nedēlią ir kad mokitojais rusiszkos kalbos butu maskolikai, o kiti seminarijų mokitojai ir turi buti per maskoliszką valdžią užtvirtinti. Lietuvos vyskupai susirupinę, kaip bus?

§ L a t v i a i katalikai, (raszo N. Tev. Sargas) atgavę daleidimą spaudinti knygas lotyniszkomis litaromis. Jiems, kaip kad ir lietuviams, pirmiausias buvo užginta.

§ S u v a l k ū g u b e r n ē j e 1896 metuose buvo 169 pradinės mokslainės. Užlaikymas jų kasztavo per metus 73,363 rublius. Randas duo-

da ant užlaikymo tų maskoliszkų mokyklų mažiaus kaip viena treczėdali pinigų, likusius du treczdaliu turi sudėti patys žmonės (ukinikai).

§ V i l n i u j e ēsą į 17,000 lietuvių (sako Tėv. Sargas), o nē vienoj bažnyczioj pamokslai nēra sakomi lietuviszkai. „Tėvynės Sargas“ jau kelintu kart tą klausymą pajudina.

§ V i l n i a u s dabartinis general-gubernatorius ant rektorius seminarijos žada tvirtinti tik lietuvi, niekad lenką. Butu laikas.

§ S z i a u l i ū gimnazijoj pereinuosiose mokslo metuose pabaigē mokslo ir gavo atestatus tik 8 mokininiai.

§ M a r i j a m p o l ē s gimnazijos mokitojais „dēdē“ Staniszkis, daugelį metų prie tos gimnazijos isztarnavęs, likosi perkeltu į Lenkiją vien tik del to, kad koks ten Seinų klierikas paminėjo jo vardą, raszydamas pas draugą, Marijampolės gim-

nazistą.

§ **S e i n ū** vyskupas prisakęs kunigams vietoj pąnokslų nedėliomis mokinti žmones katechizmo, o vaikus mokint katechizmo dvi dieni per nedėlią. Pamatęs mat, kad lietuviai ir tikėjimiszkuose dalykuose yra mažai apsiszvietę.

§ **S e i n ū** dijecezijoje naujai įsiszventino kunigai lietuviai: A. Pesys paskyrtas į Lazdijus, Radziunas į Simną, Baltrazaitis į Paneunę, Kudirką į Naumiestį, Antanavyczius į Alytą. Kun. V. Dargis perkeltas į Bartnikus. Kun. Daunora nuo prefektystos Suvalkuose likosi atstatytu.

§ **K l i e r i k a s** Bulviczius, kurs buvo naskolių suimtas ir atiduotas po sudu už lietuvystę, jau tapo įszventintas ant subdijakono, kitaip valdzia butu paėnusi jį į kariumėnę.

§ **K a u n o g u b.** (raszo „Liet.“) žemėsnėse mokslainėse truksta szimet į 20 mokytojų. Kauno gub. mokytojais gali buti tik pravoslavai, niekad katalikai, o pravoslavų rėdas tiek daug gauti negali, isz vidurinės Maskolijos į czia nelabai kurs nori eiti, nors rėdas visokiomis privilegijomis gana juos vilioja.

§ **L i e p o j a u s** (Latvijoje) katalikiszka parapija turi suvirsz 12,000 žmonių. Isz to ant lietuvių ir lenkų pripuola į 8,000 (kaip paduoda Kurjer Codzienny), o vėl isz tų 8,000 didesnė dalis yra lietuviai darbinikai, dirbą Liepojaus dirbtuvėse, („Ukinikas“). Taigi Liepojuje yra bent į 5,000 lietuvių.

§ **S i m ō k ū** kaime, Naumiesczio pav, Marijampolės žandarai suaresztavojo už lietuvystę Antaną Mockaitį ir surakytą nuvežę pasodino Kalvarijos kalėjime. („Vien.“)

§ **N a u g a r d ū k i j e**, Lidos paviete, Minsko gub., yra parapijinė bažnyczia (fara) da Vytauto, Didžio Liet. kunig., statyta. Murai da esą suvis druti, bažnyczia vienog reikalauja greito pataisymo. Lenkiszki laikraszcziiai atsiszaukia į publiką, kad rupintusi tą bažnyczią atnaujinti.

§ **K a u n o g u b.** vėl rėdas ketina vesti naujas linijas geležinkelių: nuo Vilniaus į Rygą, per Vilkmėrgę ir Panevežį, o nuo Vilkmėrgės liniją pratęsti į Kanią. Panevežio-gi liniją pratęsti iki Szventėnų.

§ **V e r k ū** dvarą, ties Vilniumi, ketina pirkti caras ir ten padaryti savo vasarinę rezidenciją.

Prusu Lietuva.

Vienu isz mokieziausių ir įtekmingiausių lietuvių, Prusų Lietuvoj, yra garbingas D-ras Bruožis. Nuo kelio ikos metų D-ras Bruožis gyvena Tilžėje ir buvo primatoriūmi lietuviszkųjų reikalų. Iszleidėjai „Varpo“ ir „Ukiniko“, gyveną Maskolijoje per jį atlikdavo Prusuose visus savo reikalus. Ant jo vardo ējo į „Varpo ir Ukiniko“ rėdystę per daugelį metų pinigai ir rasztai. Vokiecziai laobai dr-o Bruožio už jo lietuvystę

neapkentė ir sztai, 1887 metuose, vokiezkiojo urėdo daktarai padaro dr-ą Bruožį kvailu ir ima į beproczių namus. Turėjau asz tuom tarpu Tilžėje draugą, vokiečių, pravardė Donath, (jau yra miręs); susiraszinėjau su juo mi ir jis, po paėmimo dr-o Bruožio į beproczių namus, apraszė man tą atsitikimą ir aiskiai tvirtino, jog paczių vokieczzių tarpe, Tilžėje, retai kas tikėjo į dr-o Bruožio beprotystę. Tada, į trumpą laiką, dr-as Bruožis

vėla tapo paleistas.

Dabartės, praėjus 11 metų, kad įtekmė dr. o Bruožio nesumažėjo, Prūsų lietuviai augsztai tautiškai pasikėlė, į ciecorystės seimą likos, iszrinktas lietuviszkas paaiuntinys; tuoj porinki nu, vokiezių urėlis dr. a Bruožį areštavoja ir sakydami, kad jis esąs beprotis, sodina vėl jį į beprocezių namus. Atsitiko tai (kaip

raszo „V. L.“) 10 dieną Rugpjuczio, pacziamė vidurdienie.

§ B e r l y n o mokslo akademija paskyrė 3000 markių paszeljos del sutaisyimo ir iszleidimo lietuviszka vokiszko žodyno. „Lietu a“ raszo, buk tą darbą atlikęs garsusis žodynų raszytojas Schmidtas. Jo patengti žodyrai yra labai populeriszki.

Isz Raszlavos.

M. Akelaitis,

Szviesoj laiszkų pas Kraszewki.
(parupino Selimas).

praszymą... Užmegztumime mažą biblioteką del Lietuvos, Lenkijos (Korony), Galicijos, Poznaniaus, o net ir del Baltrusijos... Pritrauktumime prie savęs: C z y t e l n i ę N i e d z i e l n ą, G w i a z d k ę C i e s z y n s k ą ir kitus ant leukų pusės; Korotyński ir Danin – Marcinkiewicz stotų po Rusijos pusei, o asz raszycziau del Lietuvos!..

Sodiezių biblioteka, apie kurią svajojo Akelaitis, butu turėjusi keturis skyrius: I. Religija. Dorybė. Tiesa. II. Gamta ir Pramonė. III. Istorija ir geografija. IV. Literatura. Mikalojus, tolesniamė laiszko trukije, kiekvieną skyrių aiszkia placziai, o priėjęs pie ketvirto szaukia užsidegęs:

„Czia vieta pasirodyti! „Koledos“*), padavimai, priezodziai, mizliai ir dainos duoda man neiszsemiamus izdus, bile tik mokėcziau isz jų naudotis. Taigi raszau apysakėles liaudies dvasioje (w duchu ludowym).

*) Abejoju, kad lenkiszkos „kolėdy“ butu giedamos kokioje nors dalije Lietuvos: už tai kelsta, juog Akelaitis, kurs buvo a, slėmės raszyti „del Lietuvos“, apie jas minė. Pr. S—o.

Iszvedu ant scenos: Laumę, Laimę, Perkuną, Aitvarą ir tt. ir tt. Keliauju su Dievu pavidale ubago; vaikscioju su Kristum po lietuviszkas grieczias, nes ir Jis pagal mūsų padavimus buvo net Žemaičiuose...

„... Tai yra pieszinys (zarys) sodiezių bibliotekos, kuri su laiku gali ir pasididiinti, dabar pasikakinkime tais keturiais skyriais. Turėdamas szioķį tokį funduszą, iszleidinėsiu pavieniui knigeles virszminėto turinio. Vienodos prenumeratos už mano knigeles nepaskiriu, kas kiek gali, tegul duoda — ir skatiką net primsiu ir už dyką duosiu, kas norės. Už mano darbą, kaipo redaktorius — nieko nereikalauju. Visą pelną isz tos bibliotekėlės paskiriu labai mano brolių. Neturtingus vaikus leisiu į mokslą, neszlaicziams ir ubagams pirkisiu duoną. O! kad tik galėtu mime užmegsti draugystę, apie kurią minėjau pradzioje. Tada, prie didesnių spēkų ir funduszų, daugiau padarytumime del sodiezių, o tuo pacziu ir del kraszto. Szaukk! ragink! bausk! gal ir pasidarys kas — turiu Dievuje viltį. Kas gi mano Pone ir Maloningas Broli, isz patrio

tizmo, jai apleisime sodiecius? Kaip namuose pamatas, taip draugijoje sodiečiai. Menkai stovi tokia troba, kur pamatas silpnas..."

Tame pacizame laiszke skundziasi, kad jam nesiseka darbuotis. Vertė Herodotą, Rotteką, Diesterwegą ir Hauserą, bet vis kitį užbėga jam už akių. „Ką iszkentėjau pamylėjęs mokslą“ — szaukia nusiminęs.

Prie laiszko turejo pridėti ir sauja rankraszezių, nes raszo:

„Primenu, juog isz tų rasztų: „Wycieczki Gużutisa“ ir „Sonety do Maryi“, kliudo sodiezių klausymą. Sonetus nusiuncziau į Peterburgą į „Słowo“, o „Rejskiun Tyrą“ į „Biblioteka Warszawska“. Bet ar jie buvo ir ar bus spaudinami, nieko apie tai nežinan, nes jokių laikraszezių negaunu, apart „Gazeta Warszawska“ ir „Teką Wilenska“, kurią man geras Kirkor isz mylistos siuntinėja. Pagaliau kitų laikraszezių neturėcziau ir laiko skaityti prie tiek darbo. Tai žodynas, prie kurio visus szaltinius, kokius galėjau, surinkau; tai vėl reikia kokį dalyką studijuoti, mokintis — nes ant nelaimės! nieko nemoku! (wielki ze mnie nieak!).

Dar man tas Dlugosz neduoda ramybės! At, žinai ką, mielas Broli, manau, kad mūsų tautiečiai nepasirodys abiszaliais (obojętnymi) del seno mokytojaus karalaiczių. Spėju, isz viesų meslavų (składek) susirinks net per daug iszleidimui jo veikalu ir pastatymui jam paminklo. Su likusia suma, žinau ką padarytumime? O tai įsteigtumime knygyną ir spaustuve, kurios taptu savaszia tautos...

Tame pacizame laike Kraszewski

atspaudino dienrasztije „Gazeta Warszawska“ vieną isz savo paprastų korespondencijų, kurioje girė Lietuvą, juog jojeiskas eina „galingiau“, nekaip Volynijoje, Podolijoje ir Ukrainoje, kur stoka „dvasios aukos“. Girė joje lietuvius už sudėimą aukų vaikams Tamo Zano ir už įsteigimą laikraszezio „Teką Wilenska“; neaplenkė teipogi kunigaikszezio Irenejaus Oginskio, kuriam teko pagyrimas už pagerinimą valstiezių buvio ir už įtaisymą privatiszko plento. Paminėjo teipgi ir apie Akelaitį:

„Chłop z powiatu Maryampolskiego (pseudonimas Mikalojaus), tai pirmas apsiरेiszkimas protiszko gyvenimo sodiezio... Ans raszas valstietis (chlopek), yra isz tiesų nauju ir akyvu pavidalu mūsų literaturoje, o budas, kokiu suprato savo pasiuntinystę, iszszaukė del jo paguodone. Dievas jam davė szviesą, bet nesunaudojo jo, kad atsiskirti ir iszsiaugsztinti už brolius, bet kad buti naudingu“. Giria Kraszewski toliau jo vertimus Homero ir Herodoto, primena teipgi lietuviszką žodyną, bet ant pirmos vietos stato gražų užmanymą iszleidinėti knigeles lietuviszkiems sodieziams, ragindamas pagelbėti Akelaicziui. „Neabejojame, kad atsiras Lietuvoje dori delnai...“ — raszo jisai.

Pradžioje 1859 m. pasimirė Kraszewski'o motina, ir Akelaitis raszo pas jį 19 Kovo raminantį laiszką eilėmis — „nes ir pats yra naszlaicziu ir ligsziol verkia savo motinos“. Galle priduria akyvą postscriptum:

„Skaicziau, Gazetoje Warsz. tavo laiszką apie Lietuvą ir apie mane. Miliausias Broli! Kiekvienas vieszas

man atiduodamas pagyrimas uždėta didelę sunkenybę ant mano silpnų pečių. Ar ją pakelsiu? Pagaliau, aš neįsiskau garbės pas svieta; — užtenka man, kad mano Motinėlė per sapną pasirodys man juokdamasi — tai žinau, kad Dievas Danguje džiaugiasi iš mano darbų. Už tą vienog, kad manę pavedei visuomenei, dėkavoju Tau nuoszirdžiausiai. Gal ant

Tavo paraginimo atsiras tokie, ką palaikys mano užmanymą apie anas knigeles sodiečiams. Pastatei manę, muziką greta kunigaikščio, turbūt padarei tai netyčiomis, eidamas pas-kui balsą savo pakilių jausnų ir ni-czių. Akyveizdoje Dievo kunigaik-ščių ir muzikų nėra - - yra tik vai-ka! vieno Tėvo. . .

S.

Naujos Knigos.

Mokslai, Mažie-
szians paraszyta He-
braiskam liežuvije An-
no Script De MCCCLXXXIII.
Perdeta likos išz he-
braisko liežuvio ant vo-
kiszko ir persiszko Ke-
ningsberge per Alek-
sandrą Baurmoną 174 m.
Paskui perdėta ant An-
gelsko liežuvio per
John G. Hohman, išz Ro-
senthal, netoli Reading,
Pa. Diena 31 Liepos 1819
m. Išz angliszko ant
lietuviszko perdėjo G.
Z. B. ir savo kasztu išz-
davė. Koeningberg. 1897.
Yra tai be jokios vertės neva užada; matomai raszėjas pasigeręs karczia-
moj tą knigą paraszė, o paskui, pasitikė
damas ant lietuvių kvailumo, išdavė
ir kad išz tikro kvailų ne truksta, lu-
paisz jų pinigūs. Knigutė mažiutėlė tur-
ri vos 71 pusl., pripildyta visokių be
jokios mieros kvailinimų tamsunų,
o išz jų išzleistojas nulupa be jokios
gėdos nuo 2 - 5 dol., kaip pasiseka.
Išzleista ji ne Karaliauceziuje, kaip ant
jos paraszyta, bet Amerikoj. Apsi-
saugokit nuo tokių sąszlavų!

Daugiausiai išz pri-
gimties mokslu. Pagal
Brzezinski, sutaisė N.
Tilžėj 1898 m. 120 pusla-
pių, su daugybe pa-
veikslėlių.

Knigutė naudinga, sutaisyta kiek-
vienam prienauczius ir suprantaczius
neapszvietam žmogui. Yra czia ži-
nios apie visokius gyvus sutvėrimus,
apie augmenis, apie mineralus, taigi
apie daigtus išz zemės izkasmus.
Knigutė gal but vartojama ir musų
mokslainėse ant skaitymo pabaigu-
siems skaitymo pradziāmokslj.

Saulės ir mėnesio už-
temimai. Tilžėj 1898 m.
Maža tai, bet naudinga knigutė apra-
szanti kiekvienam suprantamai apsi-
reiszkiamus saulės ir mėnesio užtemi-
mus, kurie seniai nesuprantaczius
žmones gazdindavo. Knigutėj apra-
szytos ir priezastys užtemimų. Kalba
gera, nieko jai užmesti ne galima.

Išz kur akmenys ant
musų laukų atsirado.
Tilžėj. 1898 m. Czia aiszkiai
iszreiszta, kad akmenys ant musų
laukų neauga, kaip žmonės tiki, bet
labai seniai juos czia nuo kalnų suga-
beno slenkanti ledai. Nutirpus le-
dams akmenys pasiliko ir pripildė mu-
sų laukus. Knigutė teiposgi naudin-
ga, kaip ir kitos czia paminėtos; kal-
ba gera, grynai lietuviszka.

Naudingi skaitymai.

Reikale naujo Charterio.

Wilkes-Barre, Pa. Aug. 12 1898

With reference to a change of charter of the SUSIVIENIJIMAS LIETUVININKU AMERIKOJE, I will say: That in my opinion it is not necessary. With reference to branches in other states, will say: You can issue a certificate such as you now use to indicate, that it is a branch lodge, but in states where, under their law a charter is required to be taken out, the lodges in those states will have to make the application in those states. A charter granted under the laws of the state of Pennsylvania is good in Pennsylvania and in some other states, but their charters are not recognized in all states. As I said before, the need of a charter in those states would depend entirely on the laws of the state, where the lodge is located.

When a charter is applied for, the place of business must be inserted in the application, which place of business must be in the state of Pennsylvania to come under the laws of said state. Hence you could not enlarge your powers beyond that granted in your charter and the elimination of the words "Plymouth, Luzerne Co. Penna." would not give you

Miels Pone:

Kas link permainymo Charterio „Susivienijimas Lietuvininkų Amerikoje” pasakysiu teip: Pagal mano nuomonę tas nėra suvis reikalinga. Kas link sąskų arba kuopų kitose valstijose (szėtuose) sakysiu: Jus galite išduoti paliudijimus (charterius) kokius jus dabartės išduodate, kad parodyt, jog tos yra szakos arba kuopos Susivienijimo, bet valstijose, kurių tiesos reikalauja, kad charteriai per vietinę valdžią butu patvirtinti, kuopos turi duoti tuos Susiv. paliudijimus užtvirtint valdžiai.

Charteris išduotas po tiesomis Pennsylvanijoje yra geras Pennsylvanijoje ir nekuriuose kitose valstijose, bet ne visos Amerikos valstijos juos pripažįsta. Kaip jau asz pirmiaus priminiau, pripažinimas Pennsylvanijos charterio priguli nuo tiesų valstijų, kuriuose randasi kuopos.

Kada kas reikalauja charterio, tai turi pirmiaus visko urodyti aplikacijoje (praszyme) vietą, kurioj bus atliekami reikalai. Jusų charterij tokia vieta yra pažymėta: „Plymouth, Luzerne Co. Pa.” Per išmetimą arba perkeitimą tos vietos, to vardo, syla jusų charterio suvis ne-

any extra territorial rights. Hoping this covers the point on which you wanted information and that it is satisfactory to you I remain

Respectfully Yours

pasididintu ir tas jokiū budu neduotu jums jokiū extra tiesų.

Pasitikėdamas, kad tas yra dalykas, kurį jus norėjote turėti išsaiskintą ir kad mano szis atsakymas jus užganėdins, pasilieku su guodone

W. A. O'Neill, attorney at law

Isz szito atsakymo iszeina: 1), kad mes savo charterio jokiū budu nereikalaujame mainyti, 2) kad Susivienijimas turi tiesą iszlavinėti charterius savo szakoms ir kuopoms ne vien Pennsylvanijoje, bet ir kitose valstijose, tik ne visose. Yra mat Amerikoj keletas valstijų, pietuose ir tolimuose vakaruose, kurios pagal savo tiesas, nenori kitų valstijų charterius pripažinti. Bet... mus Susivien., kurs ramiai sau, lyg pasislė-

pęs, darbuojasi, kurs ne milijonais, tik szimtais dolerių vartoja, į akį tiesoms niekad nepareina; gali visur ramiai prisiglausti. Neprivalome nieko bijotis Amerikoj, nieks mus neužkabino per tiek metų, nieks neužkabins ir toliaus. Prieszingai, kaip parodė paveizdas Homesteade ir kitose vietose, Amerikos valdžia mus charterį visad pripažino, paguodojo ir užtarė tuos, kurie jį turi.

Inneszimai ant XIII Seimo.

Keliaujant man po lietuviszkas kolonijas Suvienijose Valstijose, apsisojant pas lietuvius, visur užtėmijau stoką „apszvietimo“ ir „vienybės“. Kokiu budu galima butu praplatinti tarp lietuvių mislį, kad riztusi į kruvą, glaustusi prie abelno lietuvių „Susivienijimo“? Ilgai mislinau ir persitikrinau, jog reikė u, kad „Susiv.“ užlaikytu sziam tikslui tam tikrą savo platintoją, kaip kad turi daugelis angliszkių organizacijų. Toks lietuvių agentas, outu naudingas ne vien „Susivienijimui“, bes ir visam lietuvių reikalui, nes toks žmogus, bekeliau-

damas isz vietos į vietą, aiszkintu žmonėms visą lietuviszkų dalykų stovį ir ragintu lietuvius prie tautiszko atgijimo. „Sus. L. A.“ yra per silpnas, kad nuo savęs tokį agentą užlaikytu, užtatai toks žmogus turėtu užsiimti prieg tam ir kitu darbu: pardavimu knygų, agentura laikraszčių ir t. p. o „S. L. A.“ nors sziek tiek dapedėtu, nors jo del „Susiv.“ panesztus kasztus sugražindamas, nes norėdamas kur sutverti kuopą, turėtu ant ilgiaus apsisoti, vaikszezioti, agitavoti... tas vis kasztuotu.

Szitą mislį paduodu del apsvarstymo ateinanczio Seimo delegatams.

K e l e i v i s .

Ką daryti, kad lietuviai vis raszosi prie lenkiszkojo Związko ir kitų panėszkių organizacijų? Reikia jam kokiū nors budu užbėgti? Isz-

tirkime pirmiaus, del ko mus žmonės raszosi prie „Związko“, o nesiraszo prie „Susivienijimo“? Delto, kad „Związkas“ duoda didelę posmertį-

ne! „Związke“ reikia į \$20 arba į 24 dolerius išmokėti per metą, reikia mokėti gan aug-ztą įsiraszymą, bet tas vis nieko, žmonės nori aug-sztos posmertinės, o priderystes moka.

Taigi, jeigu norime atitraukti sykį lietuvius nuo „Związku“ ir kitų pa-nė-sių nemusiszku institucijų, o privi-lioti prie savosios. turime atimti priezastį, turime „Susivienijimą“ su lyginti su „Związku“, o tada tie lietu-viai, kurie dar noriai raszosi prie „Związku“, lygiai noriai arba da no-riaus raszysis prie Susivienijimo. Verste mes prigulėti žmones prie „Susiv.“ nepriversime, tiktai turime teip jį pastatyti, kad jis žmonių rei-kalams ir norui atsakytu.

Taigi asz užmanau:

Kad reikia padaryti da du posmer-tinės skyriu:

- 1) ant 600 dol.
- 2) ant 900 dol.

Už \$300 mokasi 5 dol. ant metų, už \$600 tegul mokėsis ant metų 12 dolerių, o už \$900 kad mokėtusi 18 dolerių ant metų. Tai visgi isznesz daug pigiaus, nei kad isznesza dabar „Związke“. O „Susivienijimui“ jug, juom didesnėmis sumomis var-tys, juom daugiau bus pelno, dau-giaus užsiliks kasoj.

O mus „Susivienijimas“ bus tuom tobulesnis už visokius kokius ten lenkiszkus „związkus“, kad neturės

tik viena augszta posmertinę, bet, teip kaip angliszkas, „life insuran-ce“ turės posmertines zemesnes ir augsztesnes, žmonės galės raszytis, prie kokio skyriaus norės.

Toku budu „Susiv.“ butu:

Pagarbės sąnariai, kuriuos žen-k-linsime litara „P.“

I skyriaus sąnariai su \$150 po-smertinės iki 50 metų senumo.

II skyriaus sąnariai su \$300 po-smertinės iki 45 metų senumo.

III skyriaus sąnariai su \$600 po-smertinės iki 40 metų senumo.

IV skyriaus sąnariai su \$900 po-smertinės iki 35 metų senumo.

„P.“ mokės 50 c. ant metų —

I skyr. \$2.00 „ gaus \$150 d.

II „ 5.00 „ „ „ \$300 d.

III „ 12.00 „ „ „ \$600 d.

IV „ 18.00 „ „ „ \$900 d.

Del apsisaugojimo, kad neprisira-szytu ligoti, prisiraszantiejie ant \$600 arba \$900 posmertinės turės bu-ti peragzaminavojami „Sus.“ paskir-to daktaro.

Pat pradžioj „Susiv.“ buvo sun-ku užvesti teip didelę posmertinę, kadangi buvo silpnas, kasa buvo men-ka, bet dabartės teip „Susiv.“ stovi, kad be abejo posmertinę gali padi-dinti, o padidins ant savo ir visuome-nės naudos.

Tegul kuopos svarstydamos įneszi-mus paduoda savo delegatams nuo-monę ir apie szitą mano užmanymą

K. J. Žilinskas.

PASARGOS.

Kurios kuopos neturi konstitu-cijų arba aplikacijų tegul atsiszaukia pas „S. L. A.“ sekretorių. Bus prisiųsta.

§ Sąnariai apsistoję tokioje vietoj,

kur kuopos nėra ir sutverti ten kuopos negali, tegul paduoda savo adresus prezidentui tos kuopos, prie kurios prigulėjo, kad jis prisiųstu „Tėvy-nę“ arba tegul savo adresą prisiun-

czia į „Tėvynės” rėlystę. Kad patys apie savę nesirupina, mes ir negalim žinoti, į kur katras persikraus- to. Tegul nepurija.

§ Kaip visi laikraszcziai teip ir „Tėvynė” ant paczto yra priimama kaip „second class matter”, taigi siuntinėjama yra už pigią prekę. Bet už tat „Tėvynes” mes galime siuntinėti ne kada po kiek no- rime, tik reikia iszsiųsti visas ant

syk. Iszsiuntinėjame visados vi- somis kuopoms, o jeigu kurios per kokią nors priežastį negavo, tai ne mus kaltė. Jeigu turime atliekamų

„Tėvynių” tai negavusioms kuopoms antru kartu iszsiuncziamė ir tai, tegul czion visi isitėmija, kad sykį per mė- ne į „Tėvynes” iszsiuntinėję, turime laukt su iszsiuntimu ateinanczio mė- nesio, kadangi kaip sakiau, pacztas rime, tik reikia iszsiųsti visas ant po keles nepriima.

Stovis kasos.

(atitalsymai klaidos.)

N 7 Tėvynės įeigoj yra apleista \$17, ir teip apleista:

Geguž. 17 Shenandoah, Pa.	50	Taigi, „Tėvynės“ N 7 pa-	
Liep. 11 Shenandoah, Pa.	14,50	duota įeigos isz mokesczių	1911,25
„ 14 Shenandoah, Pa.	1,00	Teisingai turi buti	\$1928,25
„ 20 Brooklyn, N. Y.	1,00		
Viso buvo apleista		\$17,00	

Ineiga į „Sus” kasa nuo 14 d. Rugs. iki 10 Rugsėjo.

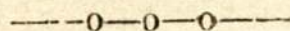
Rugs. 4 Shenandoah, Pa. kuop.	50	d. Rugsėjo buvo	\$1984,25
„ „ Brood Brook Conn.	1,00	Nuo seimo XII iki Naujų	
„ „ Forest City, Pa.	22,50	metų buvo	66,00
„ 6 Pittston, Pa.	2,00	Nuo seno kasieriaus pirmą kart	
„ 8 Grand Rapids, Mich.	1,50	priimta	500,00
„ 9 Ansonia, Conn.	1,00	Saus. 13 Philada kuop už tikietus	8,50
„ 13 Elizabeth, N. J.	50	Liep. 14 Nuo seimo likusių	
„ 15 Boston, Mass. Vyt. dr.	1,00	Philada. szv. Juoz. dr.	19,00
„ 16 Baltimore, Md.	15,00	Rugs. 4 Waterbury Conn. szv.	
„ 18 Mahanoy City, Pa.	50	Kaz. dr. ant pam. a. a. kun. A.	
„ 19 Pittsburg, Pa.	50	Burbos	10,00
„ 25 Pittston, Pa. Blaiv. dr.	1,00	Nuo XII seimo iki 15 Rugs.	
„ 31 Richmond, Va.	1,00	Ineigos	\$2587,75
Rugs 8 Hazleton, Pa.	3,00	Iszeigos	\$2405,00
„ „ Grand Rapids, Mich.	2,50	Balance pas kasierių K. Ra-	
„ 10 Brooklyn, N. Y.	2,50	dzevycezių	\$182,75
		Senos kasos priēmė	\$1000,00
		Danisev. ir Mockaicz. pasko-	
		linta	\$1134,37
	\$56,00	Shenandoah bankoj sudėta	\$1000,00
Taigi, pridėjus annos apleistus \$17		p. A. Graicziunui paskolinta	\$100,00
ir szituos \$56 viso bertaininės arba			
czvertinės įeigos 1898 metuose, iki 10		Viso „Susiv. L. A.” pinigų	\$3417,12

Iszeiga isz kasos „Susiv.” nuo 1 d. Rugp. iki 15 Rngs.

Rugp. 22 Advokatui W.	expensai del „Tėvynės“	22,46
O’Niell už peržiūrėjimą	„ 14 Kun. J. Žilinskui	
Charterio.	5,00 daigtai del spaustuvės	85,65
„ 25 Zeceriui alga už ½	„ „ Popiera del „Tėv.“	30,00
Liepos ir ½ Rugp.	30,00	—————
„ Randa už spaustuvės	VISO	199,06
ruimą už 4 mėnes u.	23,50 Iszeiga paduota N 7 Tėvynės	2205,94
26 Už siuntimą „Tėv.“	2,45 Taigi, nuo XII seimo iki 15	
Rugs. 13 T. Krizanauckui.	Rugs. viso iszeigos	\$2405,00

Naujai prisiraszė.

Kuop. 62 1 Mikas Pikutis 30m. I sk. „ 64 1 Joz. F. Stankevyczius 13 „

PASARGA dėl nepadavimo Aplikacijų, ti :
 nors buvo užsiraszė prie II skyriaus, bet Kuop 6 1 J. Mažeika, 2 E. Mažeikienė.
 liekasi priskaityti prie skyriaus I sanariai 17 1 Jonas Savickas.

SEIMAS! SEIMAS!

XIII „Susivienijimo Liet. Am.“ Seimas atsi-
 liks Pittsburgo mieste, diena 11 ir 12, Spa-
 linio „Octoberio“.

Tikietai in Pittsburga, nuo 8 iki 16 diena
 Spaliu, ant visu gelezinkeliu liniju, „e x c u-
 r s i o n “ bus gaunami uz puse prekes. Praszy-
 kit „r o u n d t r i p e x c u r s l o n t i e k i e t
 t o P i t t s b u r g h“.

Utarnike, 11 d. Spalių: ant 8 val. ryto baus iszkilngos miszios
 vietinėj lietuviszkoj bažnyczioj. Ant 10 val. ryto prasidės pirmu-
 tinė sesija Seimo, ant „Turner Hall“, 13 srt. South Side.

Ant 8 val. vakare, teatras ir prakalbos toj paczioj halėj, ant
 teatro bus perstatyta drama „Iszgama“. Draugystės imanczios
 dalyvumą parodoj turi pributi į bažnytinę halę ne vėliaus kaip ant
 7½ val. vakare. Jeneraliszka kvatiera dėl delegatų laike Seimo
 bus HOTEL ROHE, No 601 TO 603 CARSON STR. S. S. PITTSBURGH,
 PA. Dalegatai yra užpraszomi duoti žinią apie pribuvimą sanvai-
 te pirmiaus ant sekanczio adreso: Rev. John Sutkaitis, No 712
 Carson str. Pittsburgh Pa.

Skaitlius sanariu.

Kuopos N		I-mo	I-mo	II-ro	pagarbės sąn.	Suspen- duoty.
		Skyriaus seni sąn.	Skyriaus nauj. nuo 1898 m.	Skyriaus sąn.		
1	Edwardsville, Pa kuopa	6	1	—	—	—
2	Forest City, Pa kuopa	38	4	—	—	18
3	Wanamie ir G. Lyon, Pa.	27	7	1	—	5
4	Elizabeth, N. J. kuopa	18	2	—	—	4
5	Plymouth, V M Vol.	7	—	—	—	—
6	Plymouth, Pa kuop.	36	1	1	—	1
7	Pittston, Pa kuop.	15	4	7	—	3
9	Cleveland, OS Jur ir kp.	61	2	1	—	—
10	Philadelphia, Pa kuop.	23	3	—	3	8
11	Waterbury, Conn kuop.	27	10	—	1	5
12	Shamokin, Pa kp	19	1	3	—	3
13	Baltimore Md kp	16	9	—	—	17
14	Pittsburgh, Pa kp	24	6	1	—	5
15	Chicago, Ill kp	15	8	—	—	4
16	Hazleton, Pa kp	6	1	—	—	3
17	Wilkes Barre, Pa kp	26	2	3	—	2
19	Northampton, Mass kp.	19	3	—	1	—
20	Union, City, Conn kp	57	1	1	—	5
21	Detroit, Mich kp	29	4	—	—	—
22	Bridgeton, N. J. kuop.	13	1	—	—	—
23	Amsterdam, N Y kp	8	—	—	—	—
28	Luzerne Borough, Pa kp	23	1	—	—	—
29	Richmond, Va kp	2	—	—	—	1
30	Scranton, Pa kp	20	5	1	—	—
31	Mahanoy City, Pa	27	3	—	—	8
32	Athol Mass, kp	38	—	—	—	—
33	Ansonia, Conn kp	11	—	—	—	1
34	S. Boston Mass Vitauto	12	2	—	4	2
35	Pittsburgh, Pa Vitauto	13	4	3	—	3
36	Cincinnati, Oh S. Kaz	4	4	—	3	1
37	S Brooklyn N Y kp	5	—	—	—	1
38	Brooklyn, E D N Y kp	27	1	—	—	8
39	Mckees Roaks, Pa kuop.	14	16	—	—	—
40	Newark, N J kp.	16	—	—	—	—
41	Brighton, Mass S Juoz.	—	—	2	—	—
42	New York City, kp	—	—	—	—	4
43	Philadelphia, S Juoz	66	4	—	—	1
45	Homstead Pa S Juoz	17	—	—	—	—
46	Pittsburgh Pa S Juoz	18	5	1	—	—
49	Thorp Wis	—	—	—	1	—
50	Mahanoy Plane, Pa. kp.	11	—	—	—	2
51	Shenandoah Pa kp	11	10	2	1	1
52	Minersville, Pa kp	18	6	—	3	2
53	Terville, Conn kp	3	—	—	—	—
56	Traverse City, Mich	13	2	—	—	1
57	Proad Brook, Conn kp	3	1	—	2	—
58	Worcester, Mass kp	6	3	—	—	—
59	Mt Pleasant, Pa, kp	1	—	—	—	3

Kuopos N		I-mo Skyriaus seni sąn.	I-mo Skyriaus nauj. nuo 1898 m.	II-ro Skyriaus sąn.	pagarbės sąn.	Sūspen duoty.
60	S Boston. Mass kp.	5	2	—	—	—
61	Beavere Folls, Pa. kp	4	—	—	—	—
62	Pittston, Pa. Blaivystės	19	6	—	10	—
63	Cincinaty. Oh. kp.	4	8	—	—	1
64	Grand Rapids Mich kp.	—	4	—	11	—

Dvi Aptiekos, P. C. Schilling & Co.

2801 ir 2401 PENN. AVE.

Vienitėlės aptiekos Pittsburge ir aplinkinėje, kur galima lietuviskai susisžnekėti ir gaut ko kas pareikalauja, v sokių patentavotų ir krajevų liekarstų, kaip tai gatavos trejankos ir visokių saknų ir žolynų. Turim teip, i liekarstas garsaus dr. Hager, no visokių ligų. Norintieje parsitraukti kokių nors liekarstų raszykit ant žemiaus paduoto antraszo o gausite greitai atsakymą.

J. MURAUSKAS, 2801 Penn Ave,

PITTSBURG, PA.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue,

CHICAGO, ILL.

*Mano Dirbtuve tapo
Apdovanota*

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkoš Parodos už rupeštingą, teisingą ir artistišką isdirbimą.

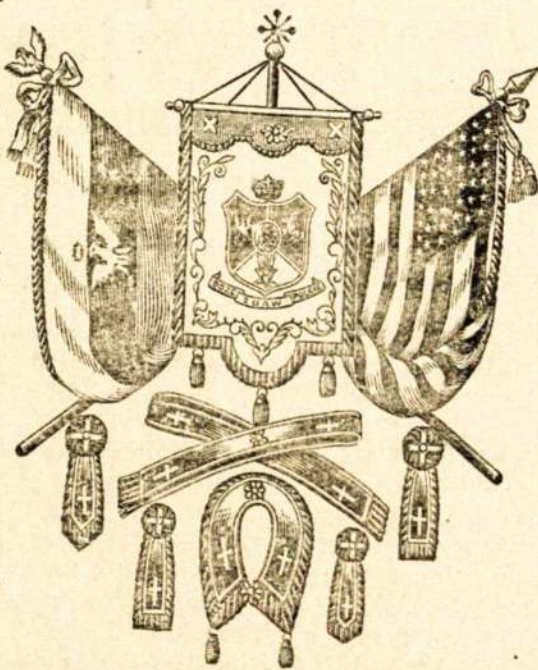

**KARUNŲ, SZARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.**

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszeziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriauseę praktiką ir dėl to galiu wisą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Varpas!

Yra tai moksliszkas ir literatizskas laikrasztis, iszeinas Prusų Lietuvoj, syki į du mėnesiu. Kasztuoja 4 mark. Amerikkoj 1 doleri.

Norėdami gauti tuodu laikraszeziu raszykit ant adreso:

S LAPINAS
TILSIT, OSTPR. GERMANY.

Ukininkas!

Mėnesinis lietuviszkas laikrasztis, paszvestas reikalams Lietuvos ukinikų. Kasztuoja 4 markes. Amerikoj 1 doleri.

Tevynes Sargas,

mėnesinis laikrasztis paskirtas dvasiszkam ir medegiszkam Lietuvių tautos sulaikymui per jos apszvietimą, iszeina Tilžėje.

Amerikoje kasztuoja **1 dol.** su prisiuntimu. Raszytit pas:

HERRN SAUNUS

TILSIT Wasser str.

OSTPREUSSEN.

Vienatinė Lietuviszka Aptieka!

TRAJANKA!

Lewis'o Lietuviszka Trajanka Privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj darbi įnko stu boj. Mus Trajanka yra svarbi naminė liekasta, kurią Lietuviai jau per ilgus metus yra vortoje ir daugumas žino jos vertę. Mus Trajanka susideda isz czystų žolių ir sėklių, o prieg tam dailiuos bleki luos baksukuos sudeta 50c. baksukas arba per 1 acetą 60c.

Mes prilaikom visokių naminų ir patentavų liekarstų bei visokių žolių ir szakų gaima pas mus gaut. Liekar tas siuncziam in visur. Jeigu reikalauji ko nors, raszyk pas mus, mes suteiksim jum broliszką rodą ir aptuėsi grei a atsakima. Mano adris s

P. W. BIERSTEIN AND CO.
SHENANDOAH, PA.

Pigiausia Sztoras visam miestė!

Ar rekalauji ką isz aprėdalų? arba are you looking up some thing in gal'tan rek kokių daigtų įnamus? DRESS GOODS COMFORTS
uždangalų ant lovų, kaldrų? Mes BLANKETS! we have every thing you
visko turime, ateik ir pažiurėk! want in DRY GOODS.

L. M. Whitman and Co.

Sweitzer Block

No. 55 E. MAIN STR.

PLYMOUTH, PA.,

ANTANAS A. JOCIS.

Office .1312 Filbert str,
Privatizskas gyvenimas -- 240 South Broad
str. Philadelphia. Pa.

Užsiimo visokiomis civilnomis ir kriminalizskomis provomis, visuose suduose. Provos už sužeidimą prieš kompanijas palma varyti už dyką ir visuose miestuose. Parupna ukėsiszkas (c tizensh p) popieras ir „Chart-ers“ del draugyszių ir kliubų. Iszdaro visokius dokumentus, paraszo aplikacijas arba praszymus ir gromatas. Dalies, skolas atji szkopardoda i: parandavoja namus, sztorus, farmas ir is renka randas. Intraukia į apsaugojimo kompanijas nuo ugnies ir gyvasties (fire and life insurance.)

Taipogi iszsiunczia pinigus į visas svieta palis greitai ir pigiai.

JURGIS REKUS ir KOMP:

nžlakom

GRABORYSTE.

Parsandom „keridzius“, „bo-ges“ ant laidotuvių, veseilijų, kriksztynų. Atliekam viską kuopigiausiai.

JURGIS REKUS & Co

88 S. MEAD str.

WILKES-BARRE, PA.,